

VISŲ ŠALIŲ KATALIKAI DARBININKAI
VIENYKITĖS!

DARBININKAS

EINA ANTRADIENIAIS IR
PENKTADIENIAIS

AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. ŠV. JUOZAPŲ DARBININKŲ SĄJUNGOS ORGANAS

EINA NUO 1915 METŲ

SOUTH BOSTON, MASS. SAUSIO-JANUARY 22 D., 1929 M., Nr. 6

KAINA 5 CENTAI

Kaip komunistai plaka rykštėmis valstiečius

Pavyzdinga tvarka. Visų lygybė prieš rykštę. Mirytos rykštės.

SSSR teismas svarsto valstiečių plakimo kaime Ludorvaje byla. Liudininkai parodė, kad vietos "valdžia" nutarusi plakti rykštėmis už nusikaltimus ir t. t. tai buvo vykdoma tvarkoje. Kiekvienam kaltinamųjų valstiečių buvusi skiriama tam tikra porcija, turint galvoje jo nusikalstamojo darbo sunkumą. Vieni buvo "stipriau", o kiti "silpniau" plakami. Vienas liudininkas pareiškė, kad jis išplakęs 50 žmonių: vienam davęs 3 rykštes, kitam 5, trečiam 15; kiti gi gavo net po 50 ir daugiau. Kadangi SSSR moterys turi lygias su vyrais teises tai ir moterys buvo išplaktos. Plakimo vieta buvusi apstatyta sargyba, kad niekas neišvengtų ekzekucijos. Buvo ir specialūs žmonės, kurie skaitė smūgius ir kuomet

rykštės "amortizuodavos" tai paduodavo budeliams naujas, pamirkę jas vandenį.

Tarp išplaktų moterų yra ir tarnaujančių raudonarmiečių žmonos.

Žinia apie plakimą išaukė raudonoje kariuomenėje protestus, kurie ir privertė SSSR diktatorių atiduoti teisman savo uolius tarnus.

302 KALĖDŲ PRŪTOKOLAI

Kalėdų švenčių metu Kauno policija už įvairius nusikaltimus surašė 302 asmenims protokolus. Iš jų 58 už girtymą ir triukšmą kėlimą. Sulaikyta 7 asmenys.

RYGOJ PASIRODĖ SIBIRO MARAS

Ryga. — Letos žiniomis, viena Rygos ligoninė atmedė ligonis, kuris, kaip buvo konstatuota, susirgo Sibiro maru. Jis dirbo im-portuojamų galvijų skerdykloje.

Lenkai nervuojasi dėl sienų patikrinimo

ISSIKRAUSTĖ Į VOKIETIJĄ

Klaipėda. — Savo laiku pragarsėjęs klaipėdiškas vokietininkas Rogge, padavęs Tautų Sąjungai skundą dėl tariamųjų persekiojimų Klaipėdos krašte, šiomis dienomis visai išsikėlė iš Klaipėdos krašto ir apsigyveno Vokietijoje Torgau mieste, kur Prūsų teisingumo ministerija davė jam vietą. Jis buvo ir Klaipėdos seimelio atstovas.

SULAIKĖ GINKLUS SIUNČIAMUS IŠ VOKIETIJOS

Buenos Aires, Argentina. — Argentinos valdžia Santa Fe uoste sulaike ginklus siunčiamus iš Vokietijos į Boliviją. Sulaike 12.000 šautuvų.

ITALIJOJ ĮVEDAMA BAUDŽIAVA

Prancūzų laikraščių pranešimu, Italijos ūkininkai negalės be valdžios leidimo važiuoti į miestus. Fasisai įveda tokį įstatymą, kad kovoti su miestų perpildymu. Tokiu būdu Italijos ūkininkams bus atimta teisė laisvai keltis iš vienos vietos į kitą. Visose gi kultūriškose šalyse laisvo persikėlimo teisė laikoma iš vieno svarbiausių pilietinių teisių.

Varšuva. — Lenkija sužinojus, kad Francijai su Vokietija susitarus bus daroma Vokietijos-Lenkijos sienų patikrinimas, pradėjo nerimauti. Lenkijos užsienio ministeris Zaleski pareiškė, kad Vokietija apie sienų patikrinimą lai nę nesvajuoja, nes Lenkija nesutikianti.

LENKAI SPIRIA LATVIUS SPAUSTI LIETUVĄ

Dėl latvių lenkų tiesioginio susisiekimo derybų "Izvestija" praneša, kad jos susidūrusios su tam tikromis politinio pobūdžio klūtimis. Pasak "Izvestija" Rygos korespondento, Lenkija siekianti primesti Latvijai eilę politinių reikalavimų, tiek atlyginimo atžvilgiu lenkų dvarininkams, tiek ir Liepojos Romnų geležinkelio tranzito klausimais, kas esą neišvengiamai turi išaukti Latvijos dalyvavimą lenkų spaudime prieš Lietuvą.

MEISTAVIČIUS ATSISTATYDINO

Spaudos žiniomis, lenkų teisingumo ministeris Meistavičius atsistatydino dėl konflikto su seimu. Jo vietą paskirtas vice-ministras Car.

'KELEIVIO' REDAKTORIUS IRGI UŽDARBAUJA

"Keleivis" yra neskyk akcijos bendroves už viliojimą pinigų iš žmonių. Su koku tai džiaugsmu "Keleivis" yra smojijęs lašinius, rijos balioniuks, giedojęs graudžius verksmus apie parapijonų "išnaudotojus".

O! tas minkštaširdis "Keleivio" redaktorius! tai jam gaila tų vargšų, išnaudojamų žmonių! Jo minkštoji širdis tirpsta iš gailėsčio! Jis žiūri su panika į visus tuos išnaudotojus ir su didžiausiu pasitenkinimu sako: ačiū tau, gamta, kad aš nesu toks kaip anie sukčiai! Sekančiame "Darbininko" numeryje parašysime, kaip bizniauja pats dorasis "Keleivio" redaktorius.

LIETUVIŲ ŠVIETIMO BŪKLĖ VILNIAUS KRAŠTE

"Žvie Lūdu" patiekia informaciją apie lietuvių mokyklų padėjimą Vilniaus krašte. Laikraštis, konstatuodamas, kad praėjusiais metais buvo uždaryta Vilniaus lietuvių mokytojų seminarija ir daugiau, kaip 40 pradžios mokyklų sodžiuose, be to, atleista apie 60 lietuvių mokytojų, pareiškia, kad šis padėjimas lietuvių švietimo srity nę kiek nepasikeitė. Vilniaus mokyklų valdžia riša lietuvių mokyklų atidarymą su lietuvių lenkų derybų vaisiais ir tuo daro jį vis labiau pareinamą nuo užsienio reikalų ministerijos. Šiuo metu Vilniaus krašte yra viena lietuvių gimnazija, be to, Vilniaus apskrityje 18 "Ryto" pradžios mokyklų, kuriose moko 24 mokytojai, švenčionių apskrityje 2 mokyklos su 3 mokytojais, Braslavos 3 mokyklos, Ašmenos 4 mokyklos su 2 mokytojais, Lydos 3 mokyklos su 2 mokytojais, Gardino 20 mokyklų su 13 mokytojais ir Suvalkų 2 mokyklos. Braslavos ir Suvalkų apskrityje lietuvių mokyklos be mokytojų, nes švietimo valdžia, nežiūrint visų "Ryto" pastangų, jų netvirtina.

Jack Dempsey, ex-čempionas, pasiskelbė kumštynių promoteriu ir vadovaus Sharkey su Stribling kumštynėse.

LENKIJOJ 111,465 BEDARBIŲ

Statistikos žiniomis, gruodžio 15 d. Lenkijoje buvo 111,465 bedarbiai. Bedarbių skaičius paskutiniuoju laiku smarkiai pakilo.

28 žuvo, 800 sužeista Venezuelse drebėjime

SUITMA VAGIŲ IR PLĖSIKŲ GAUJA LIETUVOJE

Naktį gruodžio m. iš 22 į 23 d. 1928 metų A. Panemunės policija pafiai Vaisvydavos dvare mišką to pat valės. pas pil. Vytautą Oriną suėmė 1923 metais pabėgusi iš kalėjimo kalinį Praną Kulisauską, kilusį iš Erlėnų k. Salantų valsč.

Kretingos apskrityje, kuris nuo pabėgimo dienos darė stambiausias vagystes ir plėšimus atimdamas iš ramių piliečių turtą. Policija suėmusi šį piktadarį ir vedama tardymą išaiškino, kad šis piktadarys darbavosi plačioje apylinkėje su tam tikra organizuota gauja, kurioj dalyvavo šeši žmonės. Minimi piktadariai veikė ginkluoti Kauno apskrityje ir kitose apylinkėse. Šios organizuotos gaujos išplėtąjį turtą apsaugodavo ir visus piktadarius reikaliuose pagalba teikdavo pil. Jonas Orinas, gyv. Vaisvydavos k. A. Panemunės valsč. Išplėstasis turtas iš ramių gyventojų buvo parduodamas tam tikriems pirklams—verteloms Kauno ir Kaišiadorių apskr. Visi piktadariai 10 asmenų suminti ir visi drauge padėti Kauno sunkiųjų darbų kalėjimui.

Spėtas atimti nelikviduotus apylinkės gyventojų išplėstas turtas laikomas A. Panemunės policijoje. Dalis šio turto yra atsiimta savininkų, o dalis dar neatsiimta, į kurią A. Panemunės policija prašo nukentėjusių atsiliepti ir kuo greičiausiai atsiimti. Sulaikytasis turtas susideda daugiausiai iš įvairių auksų, rūbų ir kitų daiktų.

SSSR. kalėjimų patogumai

GEN. ŽELIGOVSKIS SOCIALISTAS?

"Nasz Przeglond." praneša, kad gen. Želigovskis padavė Lenkų socialistų partijos (PPS) Vilniaus apygardos komitetui prašymą priimti jį partijon. Apygardos komitetas telegramu užklauso centralinį komitetą, ar Želigovskį priimti partijon.

Nauja teorija apie žmogaus atsiradimą

Washington, D. C., sausio 20 d. — Dr. Austin H. Clark, ižymus biologistas, paskelbė išradęs naują teoriją apie žmogaus atsiradimą. Jo teorija skiriasi nuo Darvino pagrįdintės teorijos, kad žmogus išsivystė iš žemėsio kokio nors gyvūno.

Dr. Clark'o teorija žada duoti naują faktori tarp Darvino mokslo ir fundamentalistų.

"Ant kiek paliečia didesnius gyvūnus, fundamentalistai turi stipresnius argumentus," sako D-ras Clark.

"Nėra nė mažiausio įrodymo, kad kuri nors iš didesnių grupių išsivystytų iš kitų."

Jis sako, kad žmogus atsirado ant žemės tokio pat sudėjimo kokis jis yra šandien. Taigi apie žmogaus atsiradimą susilaukėme dar ir daugiau naujų teorių, bet jos vistiek nepajėgia perviršyti mokslo, kuris sako, kad žmogus yra Dievo tvarinys. Tuo klausimu plačiai rašokun. A. Daugis "Darbininkas." Skaityk po antgalviu "Žmonių Giminė."

Kaimiečiai Žuvo Audroje Vilniaus Krašte

KAIMELIS PRAŽUVO ŽEMEI PLYSUS

Lima, Peru, Sausio 19 d. — El Sol praneša, kad Andean kaimelis žemei plyšus sugriuvo ir daug namų žemėsplyšiuose prazuvo. Keletą žmonių žuvo, o kiti išsigąsčio bėgo kur akys veda ir kojos nešė. Dabar likę be namų gyvena palapinėse.

AMUNDSENSO LAISKAS BONKOJE

Pranešimu iš Tromsø, ties, Finmarkeno pakrante rasta bonka su Amundseno pranešimu apie savo padėtį. Joje Amundsenas praneša apie žuvimą savo lėktuvo "Latham," kurio jis buvo išskridęs gelbėti Nobile ekspediciją.

KIMBA KUR TIK GALI

Už dalyvavimą gūdų mokyklų draugijos susirinkime lenkų mokyklų valdžios įsakymu pašalinti iš Vilniaus gūdų gimnazijos 18 mokinių, daugiausia 7 ir 8 klases. Vienas iš jų iš krašto visai išsiųstas.

SSSR. kalėjimų patogumai

Badas. Kankinimai. Elektros kėdės. Kankinimas šaltu vandeniu.

"Socialistieskij Viestnik" rašo, kad politinių kalinių padėtis SSSR yra pasibaisėtina. Maisto krizis sunkiai atsiliepė į kalinius ir jie badauja. Produktus galima gaut tik kooperatyvuose, o kooperatyvus uždrausta parduoti kuo nors politiniams kaliniams. Neseniai apsirgo vieno politinio vaikas, bet ir šiame atveju "kooperatyvas" nepardavė baltos duonos vaikui. Kaukaze politinius kankino elektros pagalba. Yra ir kitas būdas malkinti labiau siai "atkaklius" politinius. Politinį įmeta į kancerį, pripildytą šalto vandens ir laiko jį vandeny 10 minučių. Keli politiniai bijodami kankinimų nusizudė. Konunistiniai tardytojai nuolat naudoja elektros srovę, kad gautų "prisipažinimą." Kultaio kalėjime yra net elektros kėdės, į kurias kelioms minutėms sodina nusikaltėlius politinius. Toks kankinimo būdas vadinasi vietos komunistų kalba "elektrofikacija."

Berlynas, sausio 20 d. Penki kaimiečiai žuvo sūkioje sniego audroje Vilniaus. Spėja, kad bus užpuolę vilkai ir suke, kurių čia labai prisviso ir kaimiečiams duoda ramybės. Daug minių gyvulių ir paukpių vilkai.

Čkininkai susitarę kiais būdais gaudo ir vilkus.

Sniego audros padaug žalos. Susisiekimai veik negalimas. Ne tik sniego daug, bet ir šalčiai nepakenčiami. Vietomis yra 40 laipsnių žemiau zero.

REVOLIUCIJONIERIUS PASISKELBĖ KARALIUM

Londonas.—Praneša, kad Afganistano karalium pasiskelbė revoliucionieriu, o das Habibullah ir paėmęs sostinę Kabul. Tai Afganistanas į savaite su biskiu susilaukė trečio monarko.

40 KUNIGŲ GYVENA SKLEPUOSE MEKSIKOJ

Queretaro, Mexico, sausio 19 d.—Keturioliosdešimt kunigų, kurie pabėgo nuo despotų valdžios persekiojimų gelbėdami savo ir kitų gyvybes, gyvena sklepuose.

Atsirado drąsesnių žmonių, kurie apie kunigų gyvenimą ir kančias pranešė gubernatoriui ir prašė, kad jis jų pasigailėtų ir suteiktų pagalbą.

Vietinio klubo pirmininkas paaiškino gubernatoriui, kad kunigai pasislėpė bijodami kaltinimo dėl politiškių suokablių, kuriuose jie nedalyvavo nė nežinojo apie juos. Jie dabar bijo pasirodyti, nes sako gali manyti, kad jie kalti ir užtai slapstėsi ir jie dabar kenčia negaudami tyro oro ir tinkamo maisto.

SKANDALAS LIUDVINAVE

Gruodžio 29 d. Lindvine (Mariampė aps.) turėjo įvykti Buktos girininkijos 159 vienėtų viešas pardavimas. Į pardavimą buvo susirinkę iš 15 valsčių apie 1,500 norinčių pirkti medžiagos gyventojų. Vieni iš jų reikalavo, kad miško medžiaga būtų parduodama paldalinus valsčiais, kiti — kaitiems, kurie daigiar duos. Kilus triukšmui ir prasidėjus peštynėms, policija sujudusių ūkininkų negalėjo suvaldyti ir pardavimas buvo nutrauktas.

Zinios Iš Lietuvos

BIRŽAL 5 d. gruodžio mėn. š. m. buvo suaukta apskrįčio komiteta, paskirtymui kreditų pavasario sėkloms tarp valstelių. Apskrities Valdybos buvo paruošti 3 projektai vienbalsiai priimtas trečiasis projektas, kaip kredituoti pinigais ar grūdais. Dauguma kalbėtojų pageidauja, kad būtų pavasario sėkla duota grūdais, tik tuomet pinigais, jei nespėtų atvežti grūdų siauruoju geleželiuku. Išneštas pageidavimas, kad tuojau sėklos būtų pradėtos gabenti į sandėlius. Biržuose ir Pasvalyje, sumažinant pervežimo tarius.

Surinktomis žiniomis valstelių viršaičiai darė pranešimų, kuriam valstelių kiek reikalinga sėklos, sulig paskirstymo ne pusės negavo kiek reikalinga tik Biržų miestas prašė 30,000 litų tiek ir paskirta, (mat, prie miesto yra ir ūkininkų) tai žydiška laimė.

Ūkininkams vien aut tu kreditų nėra ko pilnai pasitikėti, nes gali laiku nepristatyti, ir pasiūlyti pinigų, kuomet jau laikas bus sėti ir pervaži sėklos ieškoti.

SAVO UNIVERSITETO GYDYTOJAI

Lietuvos universiteto medicinos fakultetą yra baigę 220 asmenų. Medicinos skyrių — 126 asmenų, odontologijos — 58, farmacijos — 24 ir veterinarijos — 12. Tame skaičiuje medicinos skyrių baigę 83 kandidatai ir 43 gydytojai; odontologijos skyrių baigę 29 kandidatai ir 29 dantų gydytojai; farmacijos skyrių — 8 kandidatai ir 16 vaistininkų; veterinarijos skyrių — 3 kandidatai ir 9 veterinarijos gydytojai. Čia tenka pažymėti, kad tik baigusius medicinos fakultetą pirmaisiai duodama kandidato laipsnis, o kada kandidatas ne vėliau, kaip būvę trejų metų po universiteto baigimo išlaiko iš likusiųjų

dalykų visus egzaminus, tuomet iš kandidato pakeičiama į gydytojo, arba atitinkamą, laipsnį.

VARGONŲ PASVENTINIMAS

Atlytas (Viln. pus.). Virš 13 metų mūsų bažnyčioje visiškai nebuvo vargonų. Bet gerb. vietos kun. K. Paulavičiaus rūpesniu ir parapijiečių aukomis, pernai vargonai pastatyti ir Visų Šventųjų dienoje pašvesti. Reikia paminėti, kad prie šių vargonų darbo prisidėjo ir kaimyninių parapijų duosnios širdys, o ypač stambiomis aukodami užjūrio broliai amerikiečiai. Pašventinimo dieną atlaikyti iškilmingos šv. mišios už visus neparapijiečius aukotojus, antros šv. mišios įvyks vėliau. Nepaprastas buvo tą dieną parapijiečių džiaugsmas, kai po tiek

metų užgirdo savo bažnyčioje tokią brangią muziką, duodančią Dievui garbę ir žmonių širdis keliančią prie Dievo.

Mes visi parapijiečiai turime būti dėkingi savo nemulstamam darbininkui vietos klebonui, kuris tiek daug darbo padarė mūsų parapijai. Jo rūpesniu užbaigta 1927 metais didelis parapijos namas, kuriame užlaikoma parapijos arbata ir ūkininkų skyriaus krautuvė. Šiais metais tikimasi atremontuoti bažnyčią.

KIEK LITŲ APYVARTOJE

Iš Lietuvos Banko balanso matyti, kad 30 lapkričio litų apyvartoje buvo 92 mil. 821 tūkstantis. O kovo mėn. 30 d. 1928 m. buvo 112 mil. 987 tūkstantis, tuo būdu per 8 mėn. sumažėjo daugiau kaip 20 milijonų litų. Sumažėjimas litų apyvartoje priklauso nuo prastos prekybos su užsieniais, nes mes daugiau įveždami kaip išveždami užsienio prekių, leidžiamie išplaukti iš mūsų krašto pinigams.

Balsas Iš Lietuvos

Aš esu Lietuvos gyvenimo žinovas. Kito tokio, kaip aš, Lietuvoje nėra. Kiekvieną dieną grumiuosi su tikėjimo, tautiškuoju, sveiklos politikos ir ekonomijos priešiniais. Mane pažįsta visi lietuviai. Nors kontroliuojamas ir persijojamas kasdien mano mintys, bet aš nenusimenu. Aš kasdien lankau visus, kurie tik mane kviečia ir pasakau daug saldžios ir karčios tiesos.

Nors nuo Tamstos mane skiria platusis Atlantas, jei tik panorėsi ir Tamstą lankysiu. Be to, jei Tamsta nori savo giminėms gyvenantiems Lietuvoje padaryti didelį džiaugsmą, pasistengk, kad aš juos lankyčiau.

Lietuvos gyventojus aš lankau tik už 5 litus visą mėnesį, už 15 litų 3 mėn., už 25 lit. — pusę metų, už 50 litų — visus metus. Užsienio lankymas (išskyrus Latviją, Estiją ir Vokietiją) atsieina dvigubai. Mano adresas: Duonelaičio gat. Nr. 24. Kaunas, Lietuva.

Aš tik teisybę rašau.

Aš esu vienintelis Lietuvos katalikų dienraštis "RYTAS". Mane redaguoja prof. dr. Leonas Bistras.

Čia parodo būrį įžymių žmonių, kurie susirinkę sveikinti o-būsiantį prezidentą Herbert Hoover ir jo žmoną, sugrįžusius iš kelionės po pietinę Ameriką į Washingtoną. Prieky iš kairės dešinėn stovi: Dr. Work, Mrs. Hoover ir Prezident Elect Hoover.

LIETUVOS DIKTATORIAUS ĮSAKYMAS ORGANIZACIJOMS

Pasiremdamas Piliečių Ap-saugos Departamento 1928 m. lapkričio mėn. 6 d. 38789 Nr. aplinkraščių, pranešu, kad 1) visi nepilnamečiai, jaunesni 21 metų ir nėra jokios mokyklos mokiniai, negali steigti jokių organizacijų ir negali būti organizacijų nariais be jų tėvų, globėjų arba auklėtojų sutikimo, 2) vidurinių ir aukštesniųjų mokyklų moksleiviai, nežinint amžiaus, negali nei steigti organizacijų nei būti organizacijų nariais, kurios veikia ne tose mokyklose, kuriose jie mokina-si; taipogi negali jie nešti jokių pareigų tose organizacijose, nors ir nebūdami jų nariais, be mokyklos vyresnybės leidimo, 3) studentai, būti nariais ne studentų organizacijų tegali tais atsitikimais, kada jie neturės klūčių iš savo mokyklų vyresnybės, o būti tokių ne studentų organizacijų steigėjais jei jie neturės klūčių iš savo mokyklų vyresnybės ir yra pilnamečiai.

Sąryšy su šiuo išaiškinimu siūlau iki 1929 m. sausio 15 d. atitinkamai pakeisti savo įstatus ir persitvarkyti, prisilaikant aukščiau suformuluotų nuostatų. Neįspildžius šio rašto iki paskirtam laikui, bus įneštas Komisijon klausimas Sąjungą uždaryti.

(parašas neįskaitomas) už Kauno miesto ir apskrit. viršininką.

ŪKININKAMS MIŠKO UŽ 800,000 LITŲ

Ministerių kabinetas XI 22 d. 1928 m. nutarė leisti žemės ūkio ministeriui skirti miško medžiagos ūkininkams už 800,000 litų. Tai bus padegėliams, pagiruvėliams, besiskirstantiems į vienkiemius atsistatyti troboms. Miškas duotas kredito būdu 5 metams be nuoš. Kreditas turės būti gražintas kas met po 20 nuoš.

IŠVAŽIAVO 690 ŽMONIŲ

Lapkričio mėn. emigravo į Argentiją 243 žmonės, Braziliją — 95, Afriką 133, Kairadą 30, Urugvajų — 33, Ameriką — 125, Meksiką — 13, Kubą — 2, Palestina — 6 ir į kitas šalis 7.

VIETŲ PROF. PR. BUČIO KUN. VENCKUS

Kaunas. — Teologijos filosofijos fakultete teologijos skyrių fundamentalinei teologijai skaityti vietoj šio dalykų skaičius prof. Pr. Bučio, tapusio marionų kongregacijos generolu ir išvykusio šešeriams metams į Romą, pakviestas kun. Venckus ir kartu pakeltas į e. doc. pareigas.

GERAS BAŽNYTINIS CHORAS

Pileišiai. Čia yra skaitlingas, gan gerai išlavintas baž. choras, kurio organizatorius ir vedėjas yra vid. mok. kapelionas, kun. L. Pėstininkas.

Minėtą chorą sudaro inteligentai žmonės ir kaimiečiai.

Iš inteligentų pažymėti: na: vid. mokyklos ir prad. mokyklų mokytojos, pavaršarininkų orkestro dalyviai, vid. mok. aukštesniųjų klasių mokiniai, paskiau pašto vald. ir kiti. Iš kaimiečių taipogi yra gabių ir vokalinių muzikoj prailavinusių.

Nors sudėtis šio choro įvairi, tačiau labai sutartinai dirba, tai retenybė. Čia iš tiesų yra susipratę inteligentai.

VALDININKŲ ŠALISKUMAS

Š. m. gruodžio 8 d. Biržų Pašto staigoje pilietis M. paprašė valdininko p. Kuginio, jam užprenumeruoti 1929 metams "Mūsų Laikraštį". P. Kuginys parodė nenoro priimti prenumeratą ir todėl, kad vietoje priimti prenumeratą paprasta tvarka, pareikalavo parašyti perlaidą. Tik po ilgų derybų sutiko paprasta tvarka pil. M. užprenumeruoti "M. L." už kurį tuojau buvo įnešta 4 lit. 45c.

KUN. DR. M. GUSTAIČIO PAMINKLO PASVENTINIMAS

Gruodžio 23 d. Lazdijų kapnose pašventintas poeto

pedagogo M. Gustaičio paminklas. Bažnyčioje pamaldas laikė jo įpėdinis kunigas Dr. J. Starkus. Paminklą pašventino ir atatinamą pamokslą pasakė pral. Laukaitis. Be to, kalbėjo pedagogų vardu mok. p. Maurukas ir stud. K. Berulis. Ant paminklo uždėta keletas vainikų. Eisenoje į kapus dalyvavo Seinų "Žiburio" gimnazija, jo broliai, giminės, studentai Gustaičio auklėtiniai ir Lazdijų bei apylinkės visuomenė. Ant akmenų paminklo iškalta kun. Dr. Gustaičio gimimo ir mirimo metai ir jo paties posmelis iš eilėrašio "Ties mano Kryžiumi," kuris šiaip skamba:

Tai gludi giesmės nerasytos,
Tai tvyro mintys nesakytos,
Kurios likimas nuslopino
Ir niekas niekas jų nežino...

MIRĖ KLAIPĖDIŠKIS RAŠYTOJAS BRUOŽIS

Iš Klaipėdos praneša, kad gruodžio 27 d. 5 val. mirė lietuvių veikėjas ir rašytojas Bruožis.

"VIENYBĖ" TEBEIS

Neseniai buvo "Vienybė" pranešta, kad "Vienybė" sustoja ėjusi. Dabar, kaip tenka patirti, ji nebus likviduota, bet eis ir toliau. Jos leidimą paėmė mūsų visuomenė mažai žinoma organizacija "Katalikų sąjunga," kuri, berods, 1927 m. padarė oficialinę spaudą pranešimą, kad remiant tautininkų vyriausybę. Todėl dabar turėsime dar vieną daugiau tautiškos minties laikraštį.

MALDAKNYGES

MAŽAS NAUJAS AUKSO ALTORIUS

JUODOS (prastais minkštais viršeliais)	50
JUODOS (prastais kietais viršeliais)	50
JUODOS (geresnės minkštais viršeliais)	85
JUODOS (geros odos viršeliais)	\$1.00
BALTOS (celuloidos viršeliais)	\$1.00

Visus užsakymus siųskite sekančiu adresu:

"DARBININKAS"
366 West Broadway South Boston, Mass.

Okupuotoje Lietuvoje

GIRIOS, Gervėčių valsč.

Atvykus naujam komendantui ir norint pasirodyti

"veikliam," ėmė, ypač lietuviškų sodžių gyventojus, be pasigailėjimo bausti už menkniekius. Taip pv. mūsų sodžiuje susitiko moterį nešant vandenį su savo kibiru — 3 zl. pabaudos, rado apysvarį kiemą — 10 zl., pagadintą išeinamąją — 10 zl.

Kadangi prieš atvyksiant komendantui perėjo pro mūsų sodžių kelios dešimtys tūkstančių manevruojančios kariuomenės, todėl aišku — paliko betvarę. Kiemus užtersė, išeinamas vietos pagadino. Ūkininkai tvarkyti tuojau negalėjo, nes buvo vėlus ruduo, o lauke tebebuvo bemaž visas vasarojus. Kiekvienas stengėsi, kad kaip greičiau nuvalyti laukus idant neužkluptų šaltis.

Tokiose tat, aplinkybėse kelioms dešimtims mūsų ūkininkų rugsėjo mėn. gavo sumokėti pabaudos net 5600 zlotų. Kaip teko sužinoti yra nubausti ir kiti lietuviški sodžiai, kaip Rindžiūnai apie 200 zl., Geliūnai apie 300 zl.

Be nusiumtėm prašymą pas Vilniaus storastą. Ar ką laimėsime, Dievas žino. Sunki mūsų lietuvių padėtis, nes pradėdant klebonui ir baigiant policininku kiekvienas mus skriaudžia. Nors ir sunkiose gyvenimo sąlygose, tačiau šį tą veikiame. Taip š. m. lapkričio mėn. 11 d. įvyko šv. Kaz. skyriaus metinis susirinkimas.

Skaitlingai susirinkusiam jaunimui senosios valdybos narys, nusiskundė dėl pačių narių neveiklumo, ragino jaunimą daugiau veikti, kad kuoskaitlingiau prisirašytų prie šv. Kazimiero D-jos skyriaus. Prasidėjus balsavimui, išrinkta naujon valdybon pirmininku Tamošius Pietrikas, išdininku, knyglininku ir sekretoriu Mikas Mažeika.

PERSIMETĖLIŲ ŽYGIŲ MINĖJIMAS

Gruodžio 12 d. p. m. "Kauno žemės lenkų sąjungos" ir "akademikų kauniečių ratelio" rūpesčiu šv. Kazimiero koplyčioje Vilniaus bazilikoje buvo gedulingos pamaldos už žuvusius, Kauno žemės lenkus, ypač už buvusio "Kauno šaulių pulko," dabartinio 77-to pėstininkų pulko Lydoje, prie kurio susiformavo prieš metus plečkaitininkai, dalyvių vėles. Tas pulkas 1918—1920 metų laikotarpy susidėjo daugiausia iš kilusių šiaurės demarklinijos ir pabėgusių pas lenkus persimetėlių, kurie vėliau, ypač Želigovskio žygio metu, išdriso pakelti ranką prieš Lietuvos nepriklausomybę.

Vilniaus lenkų laikraščiai paduoda šių pavardes, žuvusių ties Giedraičių kovose su mūsų kariuomene: podporuč. Škirgailos Emilijono, Chaleckio Cezario ir Pajuodžių Trapelių linijoje — poruč. Liaskausko Marijono, podpor. Karčevskio Aleksandro ir cilių: Akinčos, Kryšilovičiaus, Lugovskio, skyrin. Kraševskio ir kitų. Vis tai pavardės žmonių, kurių atmintis amžiams bus atžymėta, kaip paklūsių ranką su priešais prieš savo gimtąją šalį.

"TARPININKAS"

(THE MEDIATOR)

Vaižbos, Dailės ir Kultūros mėnesinis žurnalas

Pasvestas naudingiems patarimams apie Real Estate, Apraudą, Mirtiesius ir kitus nejudamąjio turto reikalus. Pajaukintais eilėmis su gaidom, sveikatos skyrium, legalizais patarimais, juokų skyrium ir angli kalbos skyrium. Didelio formato, ne mažiau 32 puslapių. Premerita metams Amerikoje \$1.00, pavienis numeris 10c.; užsieny — metams \$1.50, pavienis num. 15c. Užsirašykite sau ir kitiems.

Sausio numeris telpa labai puiki daina "Tampa," gherai keturių balsams ir pianui. Dar niekas niekur tokios negirdėjo. Butinai įsigykite šį numerį.

"TARPININKAS"
332 WEST BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
LEIDEJAS A. J. KUPSTIS

Laikraštis geriausiai suartina išsivius su savo mylima tėviške Lietuva, laikraštį atspindi kaip veidrody senosios tėvynės vargai ir pasisekimai, liūdėsiai ir džiaugsmas, todėl kiekvienas išsivis turi skaityti bent vieną tėvynę leidžiamą laikraštį, kad jos neužmirštų. Iš daugelio laikraščių tinkamiausias yra išsiviams ir lietuviams katalikams ūkininkams tik laikraštis

"Ukininką" nes

"ŪKININKAS" vedamas katalikiškoj, tautiškoj dvasioj ir stovi demokratiniiais pamatais tvarkomos Lietuvos sargyboje.

"ŪKININKAS" išeina kas savaitę gražiai paveiksluotas, duoda daug žinių iš Lietuvos ir užsienio gyvenimo; rašo visais ūkininkams rūpimais klausimais: apie žemės dirbimą, gyvulių auginimą, šeiminkavimą, rinką ir kainas, deda daug gražių pasiskaitymų, juokų, įvairenybių ir tt.

"ŪKININKO" kaina 1929 metams Lietuvoje—5 litai, arba 50 amerikoniškų centų Lietuvoje, o Amerikoje 15 litų arba vienas ir pusė dolerio. Pinigus siųsti šiuo adresu: Lithuania, Kaunas "ŪKININKO" administracijai. Gedimino g-vė 30 Nr.

Neužmirškite, kad "ŪKININKAS" yra gražiausias ir mylimiausias ūkininkų laikraštis, todėl didelį džiaugsmą padarysit užsakydami jį savo giminėms ir pažįstamiems Lietuvoje.

METINIS "DARBININKO" KONCERTAS

ART. RAPOLAS JUŠKA, Baritonas
Philadelphia Civic Operos Artistas.

Ivyks
Sėkmadieny

PANELĖ FL. VENIUTĖ,
Pianistė.

P. LĖ MALVINA ČESNIUTĖ, Soprano
iš Bröckton, Mass.

SAUSIO-JANUARY 27-TA, 1929

MUNICIPAL SVETAINEJE

Broadway Tarp "G" ir "H" Gatvių
South Boston, Mass.

7:30 val. vakare.

P. LĖ MARGARIETA GRIBAITĖ, Soprano

Programo išpildyme dalyvaus šie artistai: Art. RAPOLAS JUŠKA, baritonas; M. GRIBAITĖ, soprano; M. ČESNIUTĖ, soprano; F. VENIUTĖ, pianistė; J. NARINKAITĖ, soprano; F. KARBAUSKAITĖ, soprano; A. KIŠKIS, smuikininkas; STASYS PAURA, baritonas.

Be to, didžiulis šv. Petro Parapijos choras, p. M. Karbauskui vadovaujant apvainikuos koncerto programą.

Bilietai parduodami iškalno. Kaina \$1.00, 75c. ir 50 centų. Jų galima gauti pas L. D. S. narius "Darbininko" Administracijoje.

P. LĖ J. NARINKAITĖ, Soprano, Lowell, Mass.

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published every TUESDAY and FRIDAY

by

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN E. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on July 12, 1918

SUBSCRIPTION RATES: Domestic yearly \$4.50 Foreign yearly \$5.50 Domestic once per week yearly \$2.50 Foreign once per week yearly \$3.00

PRENUMERATOS KAINA: Amerikoje metams \$4.50 Užsienyje metams \$5.50 Vieną kart savaitėje metams \$2.50 Užsienyje vieną kart savaitėje metams \$3.00

"DARBININKAS"

886 West Broadway

South Boston, Mass.

Telephone South Boston 0620

BALSAS IŠ POLITIKOS
UŽKULISIŲ

Kalbėdami viešai politikai veikia visuomet arba varo propagandą, arba tiesiog meluoja. Laiks nuo laiko tačiau slapsti politikų pasikalbėjimais savo tarpe išsineša aiškumą ir visiems pasidaro aišku, jog politikai ką kitą skelbia eiliniam piliečiui ir visai ką kitą kalba ir daro savo tarpe. Neseniai pav. išėjo aiškumą, jog Anglija ir Prancūzija yra padariusios slapta sutartį, nors viešai buvo kalbama apie Kelloggso pakta, apie ginklavimosi stabdymą ir kitus gražius dalykus. Dabar plačiai pasisklydo po pasaulį kita sensacija, būtent, slaptas Vokietijos krašto apsaugos ministerio, generolo Groenerio, memorandumas Vokietijos parlamento partijų lyderiams.

Groeneris štai ką sako apie karo galimybes: "Ištempti santykiai tarp Čekoslovakijos ir Italijos, taip pat tarp Italijos ir Pietuslavijos; tarp Lenkijos ir Lietuvos su Rusija užpakaly — neduoda Europai ramybės. Paskutiniųjų kelių savaitėjų įvykiai šviesiai nušviečia būsimąjį valstybių susigrupavimą apie Angliją ir Prancūziją iš vienos pusės ir apie J. Valstybes iš kitos. Yra tai tik laiko klausimas kuomet tie antagonizmai bus išspresiti karo keliu ir yra didžiausio pavojaus, kad 60-ties milijonų vokiečių tauta, gyvenanti pačiame Europos vidury, bus įtraukta į karą." Toliau Groeneris sako, kad jei Vokietija matys, jog gali laimėti, tai įsimašysianti į karą; jei nematys tos galimybės, tai nebūtų prasmės bereikalo lieti kraują.

Mums ypač įdomu, ką Groeneris kalba apie Lenkiją. Jis sakosi sužinojęs iš tikrų šaltinių apie slaptą Lenkijos sutartį su Prancūzija, kuria einant prancūzai pasižada, karui iškilus, pasiųsti į Baltiką stiprią kreiserių eskadrą lenkam į talką. Bet jau ir dabar lenkai užpirkę užsieniuose mažesnių karo laivų ir nardančių laivų.

Tuo pačiu laiku, kuomet J. Valstybių senatas patvirtino Kelloggso taikos sutartį ir prezidentas Coolidge ją pasirašė, Groenerio memorandumas lyg tyčia primena

pasauliui, kad Europoje yra dar nemažai politinių vulkanų, kurie netolimoje ateityje gali sukelti ir turbūt sukels kitą, dar baisesnį už neseniai pasibaigusįjį karą. Tačiau gerai suprantu visų valstybių politikai ir dėlto tai jie uoliai pasirašinėja taikos sutartis, bet dar uoliau didina laivynus ir armijas, ginkluoja jas ir išradinėja nuodingiausias dujas.

Balsas iš politikos užkulisų, nors ir retkarčiais tegirdžiamas, pasako kurkas daugiau už tą blofą, kuriuo politikai maitina eilinių piliečių per laikraščių skiltis, radio, iš ministerio, ar diplomato kedės, iš parlamento tribūnos ir kitokiais būdais.

"Draugtarnių"
Žiaurumas

Evangelijoje skaitome apie vieną tarną, kurs tuoj po to, kai jo viešpats jam dovanavo 10 tūkstančių talentų skolą, smaugė savo draugtarnį, kurs negalėjo jam gražinti tik 100 skatikų skolą. Gyvenime daug tokių sutinkame. Štai vienas liko boseliu ir tuoj rodo savo "galybę" tiems, su kuriais dar taip neseniai drauge dirbo. Kitas pralabo ir jau riečia nosį ir kelia galvą aukštyn, nors galvoje tuštuma. Kuriems teko atsilaukti nepriklausomoje Lietuvoje, matė, kaip aukštai riečia nosis visokie valdininkėliai. Juo smulkesnis — juo aukščiau.

Negeriau yra ir su tautomis. Štai lietuvių, baltgudžių ir ukrainiečių "draugvergis", Lenkija, lyg tik atgavo nepriklausomybę, tuoj pamiršo, ką reiškia būti politinėje vergijoje ir nieko nelaukdami ėmė smaugti lietuvius, baltgudžius ir ukrainiečius. Serbai, slavų tauta, spaudžia artimus jiems slavus, kroatų. Čekai irgi nuo pat nepriklausomybės atgavimo varžė slavų teises; ligiol tačiau tarp čekų ir slavų nebuvo tokių aštrių susikirtimų, kaip kad įvyko po Radičo nužudymo tarp serbų ir kroatų, bet jau prie to einama.

Kelios dienos atgal vienas žymiausių slavų patriotų ir vadų, parlamento atstovas, Bela Tuka, tapo policijos suimtas ir pasodintas į

kalėjimą. Jis yra katalikas ir prieš karą buvo kanoniškų teisių profesorius Bratislavos universitete. Jis yra kaltinamas kaip išdavikas, nors jokių įrodymų nėra. Ligiol jam nesvyki buvo siūlomos aukštos vietos ir net ministerio vieta, kad tik jis tylėtų ir nereikalautų slavokams teisių, kurias jiems čėkai buvo pažadėję, kuomet juos kvietė dėtis prie Čekoslovakų valstybės įkuriant valstybę. Bela Tuka tačiau nesiliovė reikalavęs.

Slavokai atstovai ir senatoriai susirinkę Bratislavoje smarkiai užprotestavo prieš Tukos suėmimą. Slavokų vadai susirinkę sausio 17-tą Presburge, kapucinų vienuolyne išnešė rezoliuciją smerkiančią Tukos areštavimą ir griežtai pareikalavo, kad jis tuoj būtų paleistas. Jie įžiūrė Tukos suėmimą paneigimą slavų ne tik tautinių, bet ir religinių teisių, nes slavokai yra katalikai, gi čekų vyriausybė yra katalikams nepalanki ir aktinai, remia visokių atskalius ir abel-nai katalikų priešus.

Kuo tas slavų su čekais susikirtimas baigsis, sunku pasakyti, bet nesunku yra matyti, kad tų bergždžių kovų ir priepaudo prieštarnių yra buvusiųjų draugvergių trumparegiškas egoizmas, kurs nelemia nieko gera Čekoslovakijai.

VENGRŲ PRIEŽODŽIAI

Vagis auga ir nepasėtas. Ligonini neturi vertės ne auksinė lova.

Parakui užtenka ir mažų žiukės kibirkštėlės.

Žuvis nebūdžiama palaidus į vandenį.

Blogas žmogus bijosi įstatymo, pamaldus — laimės.

Prezidentiniai elektorai, po balsavimo valstijų sostinėse, pasiuntė savo balsus į Washington pastu. Čia parodo, E. Ross Bartley, vice-prezidento sekretorių priimančią laiškus ir dedant į "safą", kurie bus išimti vasario 13 d. ir bendroje kongresų sesijoje bus perskaityti.

KIBIRKŠTYS

NEZALEŽNIUK

"KULTŪRA"

Visiems žinotina

Kodel mes nevartojame

visu lietuvišku aksintuotu raidžiu. Nevartojame todėl kad mes netikimi ir juoda Velnio, nei in jo ragus su uodega. Bet buvo laikai, kuomet lenkai intikrino lietuviams, kad yra juodas Velnio su ragais, ir itga uodega. Ir kad lietuviai greitai nepamirštu jūn Velnio su ragais ir uodega, tai lenkai nukale lietuviams nekurias raides panašias in velnio su ragais ir uodegaitim, kad lietuviai skaitydami prisimintu, kad jūn velnias yra su ragais ir su uodega. Ir sendien nekurie Patrijotai nore kad mes tiketumėm in velni, o jeigu ne in ji pati, tai bent in ji panašias aksintavas raides. Bet mes manome kad daugumas lietuvių jau susiprato ir pasiiluosavom nuo velnio, ir atėitje pasiiluososim nuo aksintavų raidžių, kurios būna su ragais ir uodegaitim.

tiem. Del laisvės ir geresnio parankumo.

Tiesos Redakcija

Visi žino kaip bendrovės

surinko pinigų iš šeriminkų ir kaip tie pinigai sutirpo. Dabar mums teko sužinoti nuo vieno tulos bendrovės ex-darbininko, kaip jam bendrovė algą mokėjo. Pavadinim šį darbininką Iksu, trumpai X. Taigi tas darbininkas X dirbo, dirbo, dirbo ir uždirbo visą šimtą dolerių. Jis dirbo Lietuvoje. Pagaliau jis pailso ir sako p-tui bendrovės pirmininkui: užmokė! Ponas pirmininkas sako: Tu važinėjai į Ameriką; tau užmokės Amerikos ofisas. Atvyko X į Ameriką, bet ofisas nemoka. Atvyko ir p. prezidentas į Ameriką ir sako X-ui: Tai, mat, tau nemoka dėl to, kad tu dirbai ne Amerikoje, bet Lietuvoje. Bėgo metai po metų. Daug jų nubėgo. Bet šeriminkai vis tebelaukia pelno, o X savo šimtinės.

"Darbininko" Žodinėlis

Sykį esame gavę barti nuo vieno "D-ko" skaitytojo už tai kad "betydysdami kalbą priėjome prie absurdo." Mat, tuomet paėmėm žinutę iš kaž kurio Lietuvos laikraščio apie pasėlius. Toje žinutėje buvo toki išsireiškimai, kaip "Tebesėja vėlybas kultūras." "žienkenčių kultūrų pasėlių plotas" etc.

Mūsų korespondentas taip mums kaili vėlėja: "Taip betaisydami, kalbą sudarkysit, kad paskui, kaip angliai, be pirštų pagalbos nesusikalbėsit... Visi lietuviai suprantą žodį kultūra, o mūsų kultūrintojai paklydo. Gerbiamieji, nestatykit savę pajukai, atskirkit žodžius dvasinius nuo medžiaginių. Taip aš suprantu, taip visi lietuviai suprantą."

Na jau "kultūrintojai" nepaklydo, bet kritikas klysta. Tačiau yra čia ir mūsų kaltės, kam nepaaiškinom to piktinančio mūsų kritiką žodžio kultūra. Nuo šio laiko stengsimės visuomet paaiškinti žodžius paskolintus iš kitų kalbų, k. a. lotynų, graikų, prancūzų ir k. Kiek galėdami vengsim tu "aukštų" žodžių, bet ne visuomet tepasiseka išvengti. Kuomet būsime priversti pavartoti tokį žodį, tai jį paaiškinsime tam tikroje vietoje 4-me puslapy.

Redakcija taipgi atsakinės į skaitytojų klausimus dėl žodžių prasmės.

Žodinėlis

KULTŪRA, Agrikultūra. Agrikultūra reiškia žemdirbystę. Susideda iš dviejų lotyniškų žodžių *agri* — lauko ir *cultura* — išdirbimas, išėjimas. Kaip laukas, taip ir žmogaus protas gali būti "išdirbtas" arba "neišdirbtas."

tas," kitaip sakant išlavintas, arba neišlavintas, dar kitaip sakant kultūringas arba nekultūringas. Žodis agrikultūra parodo, jog žodis kultūra gali būti ir yra taikomas prie žemės ir net prie pasėlių. Užtat ir kalbama apie vėlybas kultūras, t. y. vasarojaus ir apie žemėnėnų kultūras. Beje, beveik pamiršome pasakyti, kad gydytojai kalba dar apie bakterijų kultūras.

BAKTERIJOS. Labai maži "grybeliai," kurių negalima matyti be mikroskopo pagalbos. Bakterijų yra daug įvairių rūšių: kenksmingų ir nekenksmingų. Prie kenksmingųjų priklauso pav. šiltinės, raupų, "flu," džiovos, difterijos ir kitų ligų bakterijos. Kuomet daktaras augina, sakykim, raupų bakterijas čiepanas, tas bakterijų "lizdas" vadinama raupų bakterijų kultūra.

MIKROSKOPAS — Žiūromėlis, kurs padidina labai mažus daiktus: tokius, kurių negalima matyti nuoga akimi.

TELESKOPAS — Didelis žiūromėlis, kurį vartoja astronomai.

ASTRONOMAS — Mokslo vyras, kurs tirinėja saulę, žvaigždes, mėnulį, kometas ir planetas.

PAKTAS — sutartis.

SENSACIJA — įvykis sukeliantis daug laikino susidomėjimo.

MEMORANDUMAS — pranešimas, raportas.

ANTAGONIZMAS — priešingumas, opozicija.

GRUPĖ — būrys, būrelis.

SUSIGRUPAVIMAS — susimetimas į būrius.

ŽMONIŲ GIMINĖ

II.

ŽMOGAUS ATSIDIRADIMAS

Kaikurie tvirtina: "Moksals sako, kad žmogus laipsniškai išsivystė iš žemesnių gyvūnų: šv. gi Raštas mokina, kad jį Dievas sutvėrė tiesiog iš molio."

Regimas pasaulis susideda iš organinių ir neorganinių kūnų. Organiniai kūnai dalinami į augalus ir gyvūnus. Gyvūnai, prie kurių priklauso ir žmogus, sulgy išorės savo išvaizdos ir kūno sudėjimo, skirstomi į tam tikras grupes: veisles, gimines ir šeimynas. Žmogus yra protingas gyvūnas. Jis turi kūną, kaip visi kiti gyvūnai, bet skiriasi nuo jų sau tik nuosava ypatybe — protingumu. Kadangi jis turi kūną, kaip ir visi kiti gyvūnai, todėl kyla klausimas, ar jis kartais nepaeina iš bendrų visiems gyvūnams protoplastų — tėvų?

Kas lyg pirmųjų gyvūnų, taigi ir žmogaus, atsiradimo būdo, mokslininkai yra dvejopos nuomonės. Vieni jų prisilaiko sutvėrimo, kiti — evoliucijos teorijos. Pirmieji, kuriuos galima pavadinti fundamentalistais, tiki, kad pamatinės gyvūnų veislės ir pirmieji žmonės yra Dievo sutverti; antrieji, vadinami evoliucionistais, kad šiahdieninės gyvūnų veislės ir pirmieji žmonės, evoliucijos keliu išsivystė iš vieno arba daugiausiai keleto primityvių tipų. Pirmosios teorijos prisilaikytą iki 18-tam amžiui. Iki tam laikui tikėta, kad "veislių yra tiek, kiek Dievas pradėjo jų sutvėrė," nes "organizmai gimdo visai panašią į save padermę — naują

kartą." George Louis Leclerc Buffon (1707—88) buvo pirmasis, kuris tvirtino, kad gyvenimo aplinkybės permaino organizmų išorę išvaizdą ir kūno struktūrą — sudėtį. Šią nuomonę parėmė kiti, tarp kurių Jean Baptiste Lamarck, nurodė būdą, kaip aplinkybės veikia ant organizmų. Aplinkybės, anot jo, gimdo organizmą naujus reikavimus ir naujas, priitaikintas tiems reikavimams, akelijas, kurios vysto jame naujus įpročius ir instinktus. Nekurie organai, dažnai vartojami, įgyja mikhumo ir naujų ypatybių: kiti, šiose gyvenimo aplinkybėse nevartojami, pradeda silpnėti, nykti ir pagaliau visiškai pranyksta. Šias įgytąsias ypatybes, paveldėjimo keliu, tėvai teikia savo vaikams. Tokiu būdu, vandeniniai paukščiai įgyjo letenų plėvę, o kurniai prarado regėjimą.

ir "liūnos pasirinkimo" teorija. Ši organizmų mainymosi mokslo praplėdė dar labiau. Anot jo, silpnesnieji gyvūnai žūna kovoje už būvį; lieka tik stipresnieji. Sie-gi, pasirinkdami progneracijai atsakančes savo tipui būvį, gimdo naują skirtingą ir už save tobulesnę kartą. Darvino nuomonė karštai gynė Thomas H. Huxley (1825—95). Jis tvirtino, kad "žmogus nesiskiria nuo kitų gyvūnų nei savo kūno sudėtimi, nei savo esme." Pagaliau, galutino Charles Darwin'as, savo "Kova už būvį" kraštutiniskumo prieina Ernst Haeckel, kurio supratimu, visi kūnai, kaip organiniai taip ir

1) Linnaeus, Systema, Leipzig, 1748 p. 21.
2) Jis gimė 1771 m. Budimose 49 m. amžiaus, jis buvo išrinktas zoologijos profesorium Jardia des Plantes, Paryžiuje, 1819 m. Jis apakė ir 10 metų vilniaus, visų apelisas, pastmė skurdė. Pasmirė giliai tikėliu žmogumi. Svarbiausieji jo veikalai: Philosophie Zoologique ir Histoire des animaux sans vertebres.

3) Gimė 1809 m. Shrewsbury, Anglijoje. Mirė 1882. Palaidotas Westminster Abbey, netoli Newtono kapų. Jis mirė su tikru. Svarbiausieji jo veikalai: "The Origin of Species" (1859) ir "The Descent of Man" (1871).

4) Darvins visiškai neurodo pirmųjų gyvūnų atsiradimo būdą. Jis kalba tik apie jau esančių gyvūnų persimainymo galimybe.

5) "Man's Place in Nature," 1881.

6) Monizm.

7) Encyclopaedia Catholica. Evolution.

8) Encyclopaedia Britannica. Evolution.

Kalbos Svarba Organizaciniame Gyvenime

Referatas skaitytas gruodžio 16 d. 1928 m. A. L. R. K. Fed. 16 skyriaus susirinkime, Cambridge, Mass.

S. Hagnault

Viena iš svarbiausių ir gražiausių ypatybių, kuria kiekvienas žmogus yra apdovanotas ir kurios joks kitas šio pasaulio gyvūnas neturi yra tai: kalba. Kalba yra ne kaip mūsų proto, sielos ir širdies muzika. Kaip muzikas su muzikos pagalba išreiškia savo sielos ir širdies jausmus ir tuos jausmus įsodina į širdis tų, kurie jo muzikos klausia, taip su kalbos pagalba mes įsodiname savo proto, sielos ir širdies jausmus į protus ir širdis tų, kurie mūsų kalbos klausia.

Bet norint, kad muzika būtų groži, švelni, pasiektų ir sujudintų jos klausančio jausmus, paliktų tenai gilų įspūdį, reikia, kad ji būtų gerai sutvarkyta ir tinkamai išpildyta. Tas pats yra ir su kalba. Jeigu kalbantysis nori, kad jo kalba pasiektų protus ir širdis tų, kurie jo kalbos klausia ir paliktų tenai gilų įspūdį, tai jis privalo žinoti, kad jo kalba būtų gerai sutvarkyta ir tinkamai išpildyta.

Jeigu muzikas gražiai pagroja, jeigu dainininkas įspūdingai padainuoja, tai mes sakome, kad tas ar kitas yra apdovanotas muzikališkais talentais, gabumais. Bet reikia nepamiršti ir to, kad talentai, gabumai turi būti tobulinami, jie patys savaimi nesitobulina. Žmogus iš prigimties gali turėti geriausius muzikališkus gabumus, bet jeigu jis muzikos nemėgė, jeje nesilavinys jis niekuomet nebus muzikantas. Taipgi kuomet mes klausome kieno nors gražios kalbos, tai mes sakome, kad tas žmogus yra apdovanotas iškalbos dovana.

Bet ir iškalbos talentai patys savaimi nesitobulina, reikia toje sirtyje lavintis. Tad kas tas dovanas žmogus teikia? Netikinti žmogus sako: jog tai gamtos dovana. Mes gi katalikai sakome, kad talentingi žmonės yra Dievo apdovanoti. Ir mes gerai darome, ir neklusame. Bet mes turime nepamiršti ir to, kad jeigu kas nors teikia mums kokią nors dovaną, kad jis mus myli, ir pagedijauja, kad mes taipgi parodytumėm savo meilę, nors tuomi, kad mes tą dovaną mums dovaną mylime ir tinkamai ją įvertiname.

Kuomet mes matome nebylį žmogų, kuris negali kalbėti, tada gal ne vienas iš mūsų atsidusę pamanyt: „Ab! Kaip nelaimingas tas žmogus, kad jis negali kalbėti.“ O! kaip laimingi mes esame, kad turime kalbą, su kurios pagalba galime išreikšti savo proto ir širdies jausmus: pasisakyti vieni kitiems savo mūliūdimus ir džiaugsmus. Už tad, kaip mes turėtume būti Dievui dėkingi ir kaip mes turėtume tą jo mums duotą kalbos dovaną branginti ir ją tinkamai įvertinti! Bet ar taip ištikrųjų yra? Sakoma yra, kad: „iš gausumo širdies kalba burna.“ Jeigu tą pasakymą pripažinti teisingu, tad nesikį prisieitų pamanyti, kad daugelio žmonių širdys yra: arba visai tuščios be jokių jausmų, arba yra pripildytos vien tik nepasitenkinimo, pavydo, keršto ir neapykantos. Tokių įspūdžių tenka dažnai patirti, dalyvaujant organizacijų susirinkimuose ir šiaip privačiuose susiejiimuose, pasikalbėjimuose. Žinoma, jeigu kas užgauna mūsų puikybę ir mes norime užlieti ant jo savo pik-

tumą, arba ką nors apšnekėti, tada mes esame begalo iškalbūs. Faktų ir argumentų mums tada netrūksta, turime jų tada pilnus maišus. Mūsų atmintis pasirodo tame momente kuogeriausia. Atsimename tada nuo kiek metų įvairius atsitikimus. Bet jeigu kokis žioplys pradeda dergti: pliovoti ant mūsų geriausio Draugo, Kurs suteikė mums tą didelę kalbos dovaną, tada mes tylime lig kokie stulpai, neturime jokio argumento, kad savo Draugo garbę apginti.

Organizacijų susirinkimuose prašnekame ištisas valandas. Ginčijamės, pykstamės dėl mažočių, o konstruktyvių, tveriančių minčių visai mažai turime. O jau šiaip privačiuose susiejiimuose, pasikalbėjimuose, tai jau apsaugok Viešpatie! Ko ten kartais netenka išgirsti? Sunku tiesiog suprasti ir įsivaizdinti. Pankš-

telis išsiritęs iš klausimo atgal į jį nebeldžia, bet gražiai čilbeldamas skraido padangėmis. Vabalėlis, išsinešęs iš savo lukšto, bėga tolyn ir skrajoja gamtos erdvėje ir atgal į savo pirmąsį stovį nebegrįžta. Gi žmogus, tas vadinamasis visų kitų gyvūnų karalius, apdovanotas protu ir išminčia, išgyvenęs kartais kelias dešimtis metų, pasirodo kartais per visą tą laiką nieko geresnio neišmokęs protauti ir kalbėti, kaip tik apie tokius dalykus, apie kuriuos padarumas neleidžia ne tik kalbėti, bet ir mintyti. Nejaugi gamtos Tvorėjas būtų davęs žmonėms protą ir kalbą vien tik tam, kad maudytis po šlykštynių balas ir jį rūstinti?

Kad parodyti Dievui savo dėkingumą už taip didelę mums suteiktą kalbos dova-

na, mes privalėtume rūpintis išmokti gražiai, padoriai ir tvarkingai visados kalbėti. Jeigu mes tą kalbos dovaną gerai vertinsime, vartosime ją vien tik geriems tikslams, tai nei nepasijusime, kaip mes aplaikysime daugiaus ir daug didesnių dovanų. Mūsų protas pasidarys daug šviesesnis: išmintis gilesnė, platesnė. To viso įgijo tie, kurie stengėsi išmokti gražiai ir tvarkingai kalbėti. Tą visą galime aplaikyti ir mes. Gi turėdami šviesesnę protą, gilesnę ir platesnę išmintį, galėsime daugiaus gero padaryti sau ir kitiems.

Paimkime mes kurios nors profesijos žmogų: ar tai kunigą-misijonierių, advokatą-teisininką, politiką-diplomatą, laikraštininką-redaktorių. Ko gražiaus ir tvarkingiaus jie gali išreikšti savo mintis, to didesnį jie turi pasisekimą savo profesijoje.

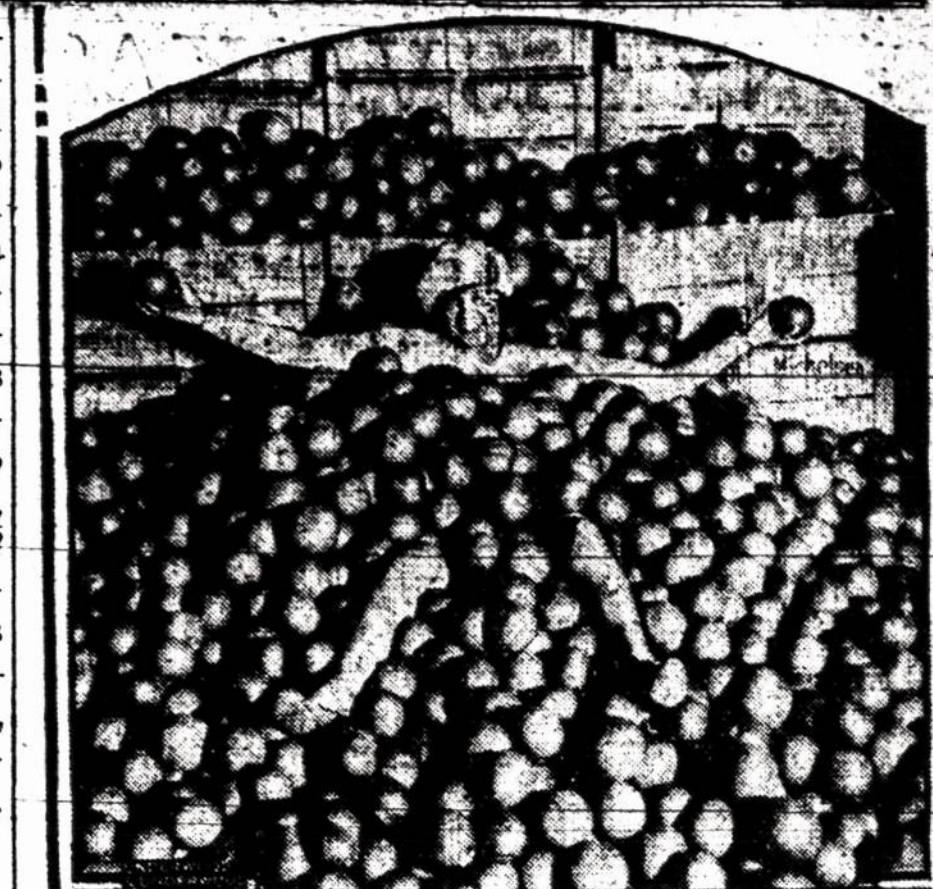
Kunigas - misijonierius, jeigu turi gerą iškalbą, tai jis patraukia daugiaus žmonių prie dorys, prie dievotumo. Žmonės labjau jį myli ir geriaus jo klausia. Gi kunigas be iškalbos, nors jis būtų ir geriausias nepadarvys to, ką tas su gera iškalba.

Kuomet mums prisieina eit su kuom į teismą, bet apginti savo civilės, pilietiškas teises, mes teiraujamės, ieškome gero advokato. Geras advokatas yra tas, kurs gerai žino teises ir moka jas nuosekliai išaiškinti; kurs moka nuosekliai pastatyti klausimą ir susekti kur tiesa. Gi advokatas, kurs nemoka nuosekliai pastatyti klausimo, nors geriausia žinotų teises, bet negali jų gerai, nuosekliai išaiškinti, lieka savo oponento sukritimams suteikta kalbos dovana ir pralošia bylą.

Taipgi diplomatas-politikas, kuris moka nuosekliai, iškalbingai išdėstyti balsuotojams savo veikimo planus ir įrodyti tų planų naudingumą, visada gauna daugiaus balsų ir laimi politinius rinkimus. Gi politikierius be iškalbos, nors jis turėtų ir geriausius norus, bet jeigu negali savo minčių nuosekliai pareikšti, tai kas jo gerumui tikės? Jeigu žmogus nemoka nuosekliai protauti, tai kaip jis gali būti nuoseklus veikėjas? Juk mūsų veikimas, mūsų darbas, tai ir yra mūsų protavimo produktas, vaisius.

Jeigu mes norime sustiprinti kurią nors organizaciją, prie kurios priklausome, padidinti jos narių skaičių, tai mes ieškome gerų kalbėtojų, užprašome pas save, kad jie pasakytų mums prkalbas, išaiškintų mūsų organizacijų tikslus, idealus ir tuomi pagalbėtų mums gauti daugiaus narių. Bet tas darbas nevisada atneša mums pagėdijamas pas-

sekmes. Kalbėtojas is kur nors toliaus atvykęs, nors jis pasakytų ir gražiausią, įspūdingiausią prkalbą, visgi ne ką labai padarys, kadangi į prkalbas tesueina daugiausia tik tie žmonės, kurie jau priklauso į vieną, ar kitą organizaciją. Tie kurie niekur nepriklauso į prkalbas nesilanko ir jų kalbėtojas nepasiekia. Be to tiem žmonėm, kurie niekur nepriklauso visokie agentukai landydami po namus, ar tai dirbtuvėse, ar šiaip privačiuose susirinkimuose, mūsų katalikiškų organizacijų principus ir idealus persto ir nupiešia kojuodžiausiomis spalvomis. Jie prieškina apie katalikiškąs organizacijas visokių melagysčių, nesamonių. Jie mums patiems katalikams stačiai į akis nesidrovi drabstyti įvairius melagysčių.

P-lė Grace Zoober iš Miami, didžiausia vaisių augintoja Floridoj, matoma čia apipilta pamarinčiais. Pereitais metais Floridoj užauginta 38,000 karlodų pamarinčių, vertės \$56,000,000.

prasimanymų ir pajukimų purvus. Persto, kad mūsų katalikų principai yra paseng, atgyvenę savo laiką, perša mums savo naujus principus ir idėjas, kurie ištikrųjų tik dvokia moraliu supavimu. Bet mes katalikai vis tylime lig kokie Egipto sfinksai, arba stulpai ir savo principų ir idėjų neginame. Gi neginame dėl to, kad mes savo principų ir idealų nepažįstame ir nežinome jų vertės. Nepažindami ir nežinodami pradedame patys abejoti apie savo idealų vertę ir už tad bijome su jais viešumon pasirodyti. Katalikais mes jaučiamės esą tik bažnyčioje, o išėjus iš bažnyčios, jeigu kas drabsto ant mūsų purvais, tai arba tylime, arba patys pradedame dar pliaukšti ir niekinti mūsų principus ir idėjas. Juos ginti paliekame tik vienim kunigam. Tai bent karėiviai iš mūs, kad pamatę priešą tuoj nusigastame ir palikę vienus kariūninkus kovoti su priešais, arba bėgame, arba patys stojame į priešų eiles.

Ištikrųjų stebėtina ir net juokinga. Nuėmi ant katalikiškos draugijos susirinkimo ir klausai, kad patys katalikai ginčijasi ir pykstasi dėl to, kad draugijos įstatai reikalauja iš narių nors sykį į metus atlikti išpažintį, lig tai būtų didžiausia sunkenybė. Rodos sunku būtų rasti žmogų, kuris turėjęs savo gyvenime kokį nors nepasisekimą, arba padaręs kokią klaidą iškęstų kam nors apie tai nepasisakęs. Pasisakius kokiai be sekretu moterėliai, arba kokiam neistikimam draugui tavo nepasisekimus ir klaidas tuoj sužino visas pasaulis ir vietinį paguodos, vietį suraminimo, susilauki visų juokos ir pažeminimo. Bet kad nuėjus pasisakyti savo nepasisekimus ir klaidas pačiam Kristui, kurs kunigo asmenyje sėdi klausykloje. Jis mūsų neišjuokia, bet paguodžia, suramina, pripildo mūsų širdis džiaugsmu, ramybe ir mūsų sekreto niekas nesužino. Rodos nėra buvę atsitikimo, kad kuris kunigas būtų išdavęs kieno išpažintį. Tačiau visgi pasirodo esą žmonių, kurie išpažintį laiko sunkiausiu, nepanešamu kryžium. Tas viskas aiškiai parodo, kad mes katalikai esame labai

silpnai apsipažinę su savo principais ir idealais. Pamatytumėte, kas pasidarytų, jeigu mes katalikai pradėtume tik daugiaus rūpintis pažinti savo principus ir idealus ir dar mokėtume reikalui prisiėjus juos apginti. Dabar mes dažnai suėję ant organizacijų susirinkimų paaimanuojuame, kad mums nesiseka veikti, kad niekas mūsų veikimu neįdomauja. Kaipgi gali kas mūsų veikimu įdomauti, jeigu mes patys juomi neįdomaujame? Kaipgi mūsų veikimas gali būti pasekmingas, jeigu mes patys nežinome ką mes norime veikti ir ką mes turime veikti? Gi nežinome dėlko, kad mes nieko neprotaujame. Tad pirmučiausia kas mums yra reikalinga tai yra tas, kad mes turime pažinti savo principus, idealus, suprasti jų vertę, mokėti juos gerai, nuosekliai perstatyti tiems, kurie jų nežino ir reikalui esant apginti nuo užpuolikų. Šitokis veikimas išmokins mus nuosekliai protauti, o kuomet mokėsime protauti, tada žinosime ką turime ir veikti. Tada nebereiks aimamoti, kad mums niekas nebesiseka. Bet tas viskas savaimi iš oro neateina. Norint to viso pasiekti reikia truputį nepasigailėti triūso ir padirbėti. Tinginiams Dievas nieko neduoda. Taip pat ir velnias tinginių nemyli. Žinūrekit, kurie velniui tarnauja, kaip jie yra uolūs ir darbštūs. Nors jų principai ir idealai yra supuė, niekam neverti, tačiau jie visur su jais lenda, visiems juos perša ir už tad jie pelno. Tad sakau, jeigu tik tamistos nepasigailėsite laiko ir triūso: netingėsite atsilankyti į susirinkimus, tai sekančiais atvejais mes tuos visus dalykus apsvarstysim. Žinoma neturiu mintų svarstyti tikėjimo klausimų, nes tai paprastiem žmonėm kaip ir nepritinka. Bet yra ir be to įvairių klausimų, dėl kurių mes katalikai esame puolami, atakojami ir jeigu mes su tais klatšimais būsime apsipažinę, tai mes lengvai galėsime tas atakas, tuos užpuolimus atremti. Čia prisieis skaityti visą eilę referatų, kurimos turia priuuošę ir po vieną kiekviename susirinkime paskaitysin. Žinoma, jeigu Tamistos to pageidausite ir lankysitės į susirinkimus.

Evoliucijos teorija kaip iš aukščiaus pasakytoto matyti, remiasi spėliojimu. 1) kad gyvybė—pirmieji gyvūnai atsirado savaimi iš neorganinės materijos, 2) kad iš šių primityvių organizmų išsivystė visi kiti organizmai—visos dabartinės gyvūnų veislės, neišskiriant ir žmogaus.

Kas link pirmojo dalyko, tai kyla klausimas, ar gali gyvybė atsirasti savaimi iš negyvos materijos? Norėdami tai sužinoti, prisizūrinkime arčiau tam aptreiskimui, kurį vadiname „gyvybė“. Ir taip, gyvybė, kaip mokina patyrimas, ant šios žemės visados yra sujungta su organine materija ir reiškiasi vien gyvūose kūnuose. Nors pati gyvybės esmė mums yra nesuprantama, tačiau lengvai atskiriame gyvą daiktą nuo negyvo, organizmą nuo neorganizuotos materijos. Mokslo-gi žvilgsniu, gyvybė yra tas principas, toji vidujinė jėga, kuri organizuoja, pveda ir užlaiko organizmą prie gyvybės ir esti pamatu visų jo savystovių veiksmų. Aukščiausias organizuotos gyvybės reiškinys yra žmogus: žemais — amoeba, kas nėra niekuom daugiau, kaip tik kiauurai permatoma su juodu branduoliu viduryje protoplazma. Iš didesnių arba mažesnių protoplazmos grupių susideda visi gyvūnų ir augalų kūnai. Protoplazma yra elementarinė kiekvieno organizmo dalelė ir susideda iš paprastų visur gamtoje randamų elementų. Jos pagrindu skaitomas proteidas. Proteidas, kaip rodo chemija, yra tik anglies (carbon), vandendario (hydrogen), azoto (nitrogen), degio (oxygen) ir sieros (sulphur) mišinys. Apart proteido, protoplazmoje randama dar ribaly ir šiek-tiek neorganinių materijų—druskos ir vandens. Nors mokslas gerai pažįsta protoplazmos cheminę sudėtį, nors randa

lingas gyvybei apsirėikšti fizines sąlygas—oro, spaudimą, šilumos didumą ir šviesos daugumą, tačiau, iki šiam laikui, jis nepajėgė padaryti iš negyvos materijos gyvos protoplazmos. Nepajėgė to padaryti dėl to, kad organizmas, kelijąs neorganinė materija į organinę—negyvą į gyvą, apart cheminiai-fizinių jėgų, slepia savyje dar kokią-tai kitą jėgą. Po šios paslaptingosios jėgos įtekme, neorganinė materija virsta organine visai kitaip, negu elementai, po cheminiai-fizinių spėkų akcija, jungiasi retortuose. Chemija, iki šiai dienai, pasirodė bejėgė artifičiai sudaryti protoplazmą: visos jos pastangos nuėjo niekais. Tiesa, chemikai kartais šuktelėja, kad jiems pasisekė sudaryti kas-tai panašus į protoplazmą. Tačiau, prisizūrėjus arčiau jų sudarytą plazmą, aiškiai matome, kad ji visai skiriasi nuo organizmuose esančios protoplazmos. Ir tikrai, Artificialė protoplazma skiriasi nuo naturalės—organizmų pagamintos 1) didele savo simetrija, nes čia veikia absoliutis fizinis gravitacijos principas; 2) visados užlaiko lygsvarą (equilibrium), naturalė-gi ne, nes ji aikvoja tam tikrus elementus gyvybės akcijoms; 3) ji neturi jokios rezistencijos, jos savybės prarandamos prie mažiausio sąlygų permainymo ir 4) ji neturi nei rekuperacijos nei reprodukcijos galės, kaip kad organizmų gaminama protoplazma. Atsižvelgiant todėli į tai, mokslas konstatavo tą faktą, kad gyva materija, net elementarė organizmų materija — protoplazma, kyla tik iš gyvo kūno. Štai keleta apie šį dalyką nuomonių. „Tikras skirtumas, randamas tarp gyvos ir neorganinės materijos, yra cheminės. Gyva subs-

tancija visados turi savyje proteidą. Nors žinoma, kad proteidas susideda iš paprastų neorganinių elementų, tačiau nežinoma, nei kaip jie jungiasi tarp savęs, kad pagamintų proteidą, nei būdo kurio būty galima proteidą sudaryti, išimant aukščiau jau esančio proteido.“ „Kiekvienam fiziologui,“ sako žymus Oxfordo biologistas Dr. Haldane, „kuris rimtai žiūri į paskutinių 50 metų progresą aišku, kad, vietoje paartėti prie cheminiai-fizinio gyvybės išaiškinimo, mes esame nuo jo daug toliau, negu buvome 50 metų atgal.“ „Cėlės—nervelio tyrimojimas, vietoje susiaurinti vien tik praplečia tą bedugnę, kuri skiria net žemiausią gyvybės formą nuo neorganinio pasaulio.“ Rimtesnieji naturalistai, besirėmdami tat moksliniais daviniais, išpažįsta kartu su Harvey, kad „omnis vivens ex vivo—kiekvienas gyvis iš gyvio.“ Kiti net eina toliau ir tvirtina su Virchovu, kad „omnis cellula ex cellula — kiekvienas narvelis iš narvelio“ ir su Flemingu „omnis nucleus ex nucleo“ — kiekvienas branduolėlis iš branduolėlio.“ Patyrimai ir bandymai galutinai patikrino tą faktą, kad negyva materija niekad negali, veikiant tik joje esančioms spėkoms, virsti į gyvą—organinę materiją. Tam reikia, apart materijos cheminiai-fizinių spėkų, dar kokios—tai vidujinės organizmo jėgos arba auginto, kuris jungia visus elementus į vieną vienetą, tvarko tų elementų cheminiai-fizines spėkas, reguliuoja maisto prisavinimą, padalinimo ir su-naudojimo procesus ir rėdo visą kūno augimą sulyg juo veislei tinkamo tipo. (B. d.)

101 Biogenesis, Ernest H. Haeckel, Life.

11) O. Bütschli, Bellio.

12) Physica, Ombis.

13) Encyclopaedia Britannica: Life, Origin of Life.

14) Biogenesis.

15) Encyc. Britannica: Life.

16) Encyc. Britannica: Life.

17) Prof. Wilson, Columbia University, The Cell, p. 434.

18) 1858.

19) 1882.

20) Life: Morpho—genetic argument; Growth.

ISUNYNTAS VAIKAS

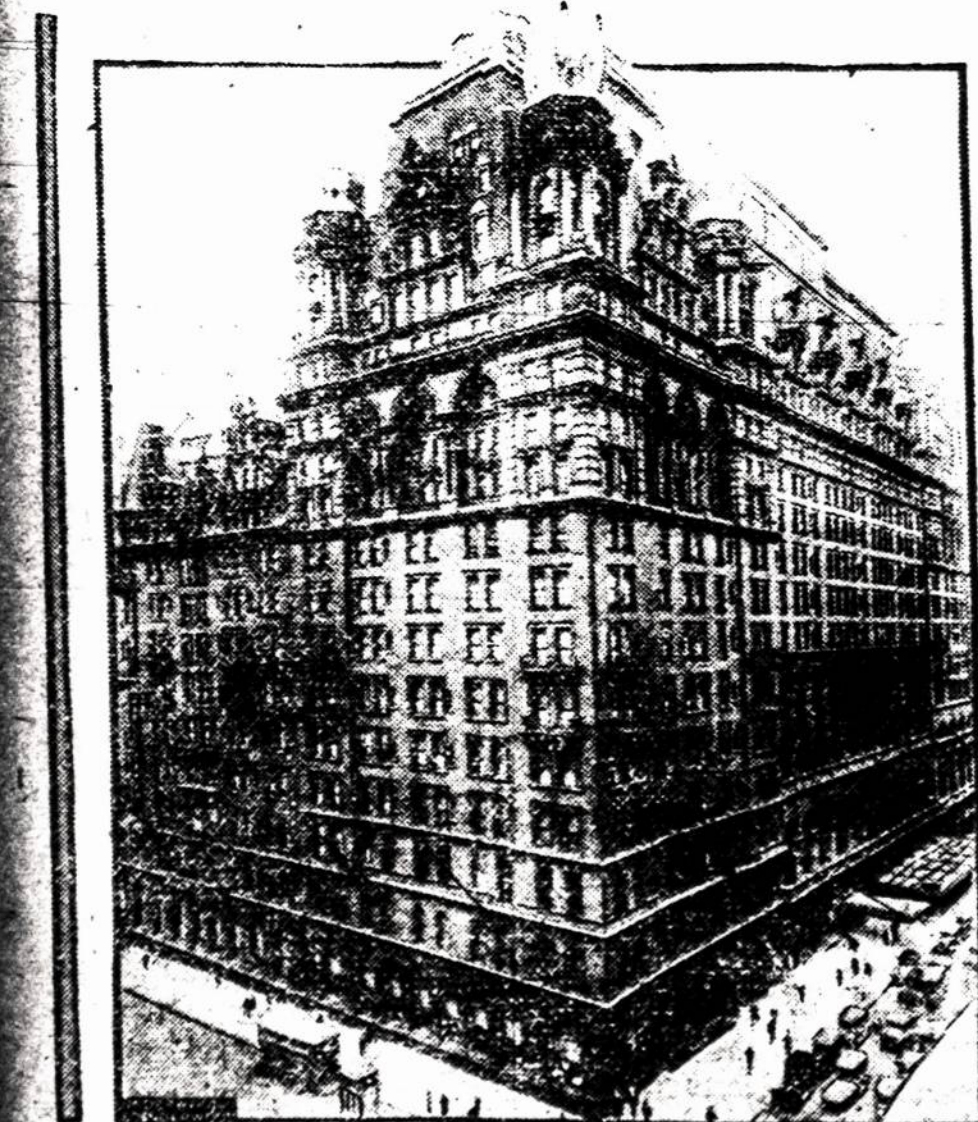
A p s a k a i t ė

Siandien mirė jo mama,
Paliko vienas liūdnas vaikas—
Nors jam dar metų negana,
Bet į pasaulį eiti laikas...

Tas Jurgiukas turėjo pergyventi iš karto dvi dideles nelaimes: siandien mirė jo motina, ir—antra nelaimė—šiandien jis sužinojo, kad jis neturėjo motinos... Jį užaugino ne jo motina, ir tikrosios savo motinos Jurgiukas nė kiek neprišimė. Iki šio laiko jis vis vadindavo motina tą gerą moterį, kuri jam buvo geriausia mama iki pačios karsto lentos. Jos mylimas Jurgiukas ne kartą manė sau esąs laimingas, turėdamas tokią gerą mamą, ir štai—tiksliai tai moteriai jau esant mirties guolyje—jis sužinojo, jog jis iki to laiko nieko nežinojo. Jo vadinamoji mama pasikvietė Jurgiuką į save ir taip jam paaiškino—kas jis toks yra. Girdi, tu matai, vaikute, kad man darosi vis blogiau ir, man rodosi, kad jau šiandien aš mirsiu, taigi noriu aš tave pamokinti, kad tu žinotum, kas tu esi—kad nepasiliktum nežinioje. Tu, vaikute, žinai, kad aš tau esu vietoje mamos, bet aš tau, vaikute, turiu pasakyti, kad aš tavo mama nesu... Ir noriu pasakyti, kad dėl to man yra gaila, nes tu toks geras, klusnus vaikas... Bet vistiek aš tave kaip tikrą savo mamą mylėčiau ir mylėdama gal numirsiu, tu mano gerasis vaikelis! Klausykis, tavo mama, tikroji mama, yra tiksliai pas mane buvusi. Ji tuomet buvo jauna ir tvirta moteris, tiksliai jos vyras, tavo, vaikute, tėvas, buvo mirties išėjęs ir karštomene. Išėjo jis ir nebeatėjo, ir paliko tavo motiną vieną su tavimi, dar mažu, ant rankų tebešiojaujanu kūdikiu. Aš tavo mamą dar nuo seniau pažinojau, ir pagailo man jos. Nors man namuose pagalbininkės ir nereikėjo, apsidirbdavau aš pati, bet priėmiau tavo motiną, ir tokiu būdu tu atsiradai, mano vaikute, po šia mano pastoge. Tavo mama, kad ir buvo jauna ir tvirta moteris, bet liūdesys ir rūpinimasis tavimi greitai įstengė išjudinti jos sveikatą, ir po kurio laiko ji visiškai sumenkė, nustojo noro valgyti ir miegoti, ir nežilgo pasimirė, palikdama tave ant mano rankų. Tokiu būdu pradėjau tau motiną užvadinti aš. Tu nematei, kaip tavo mama, šalta ir išblykusi, gulėjo pašarvota mano namuose, nematėi kaip ją, užkalbėjus, ilgą medinę dėžę, išnešė iš mano namų—tu viso to dar nematėi, nes tenokėjai tiksliai verkė, prašydamas tave aprūpinti valgia. Po tavo motinos mirties aš negalėjau su tavimi pasilikusi jaustis kitaip, kaip su savo tikru vaiku ir, laikui bėgant, tu man iš tikrųjų pasidarėi kaip tikrasis mano vaikas, nes aš apie kitą ką, rodos, buvau nei visiškai užmiršusi. As tave nešiojau ant rankų, supavau, mokinau tave vaikščioti. Paskui tu pats gražiai pradėjai bėgioti, ir aš tavo pirmus žingsnius dabodavau. Ir pasidarėi tu man, vaikute, brangus. Kaip tu matai, aš užauginau tave—ta dabar jau didelis, nors aš nežinau, kas su tavimi turės nutikti, nes vienas, savarankiškai pradėti gyventi pasaulyje, dar esi per mažas... Gaila man tavęs, vaikel, bet aš nebegaliu, nebegaliu...

Ir su tais žodžiais Jurgiuko motina, kuri jį užaugino, numirė.

Nors Jurgiukas nesuprato viso to baisumo, kuris yra paslėptas mintyse—neturėti motinos, bet ir jo širdelė nuo tos žinios kažin kas sunkiu akmenėliu prisilgė. Jo ašaros, kuriomis jis aplaistė mirusios savo augintojos veidą ir rankas, buvo tos ašaros, kuriomis jis apraudojo ir tą savo gerąją "mamą", jį auginusią, ir tą nežinomąją, nematytąją jo "mamą", kurios jis neturėjo. Gal ir būtų geriau padariusi mirtį, kad šita jo mama, kad nebūtų jam nieko apiesaną jo mamą nepasakojusi. Tuomet tiksliai būtų buvusi ramio jo vaikščiojimo širdis. O dabar ji jau neberimė, ir jis pats gerai negalėjo nusivokti dėl kokių priežasčių neberimė jo širdis, tiksliai aiškiai žinojo, kad liūdesys dėl nustojo mėgiamiausio žaislio niekuomet negalėtų būti toks didelis.

Waldorf-Astoria viešbutis New Yorke, prie Fifth Ave. ir 34th St., ateinančią vasarą bus sugriautas. Į jo vietą pastatys 50 aukštų ofisų namą.

Kambaryje, kuriame dar šiandien rytą kalbėjo su juo jo "mama," dabar jau gulinti balta ir nejudoma, pasirodydavo svetimų žmonių, ir Jurgiukui atrodydavo, kad jie ruošiasi jo gulinėją mamą pagrobti ir kažin kur išnešti. Bailiai dairydamasis, slapstėsi Jurgiukas nuo ateinančių žmonių, ir jam karkartėmis pasirodydavo, kad—štai štai—dar jo mama pasikels nuo savo nejudomo patalo, pasikvies jį pas save ir pasakys, kad ji taip tiksliai apie kitą mamą jam sakė, lyg norėdama įsitikinti, kaip Jurgiukas ją, kuri jį užaugino, myli... Bet mama nė karto ant savo patalo nesujudėjo ir todėl Jurgiukas pasiliko su savo neišspręstomis abejonėmis. Kaip būtų buvę gera, kad—štai—dabar jis staiga sužinotų, kad tai tiksliai tebuvo jo mamos pasakytąjį pasaką, kad jokios kitos jo mamos niekuomet nėra buvė!

Tas nėmalonus abejojimas, kuris ėmė kankinti Jurgiuką, gali būti, ne tiek lenkė jį į meilę kažin kokiai jam nežinomai "mamai," kiek atrodė užgaunąs tą jo mamą, kuri čia ant patalo nejudoma gulė. Galų gale Jurgiukas nieko negalėjo suprasti.

Tuo tarpu ateinantieji žmonės iš tikrųjų ėmė kalbėtis apie tai, kad jo nejudomą mamą reikia kažin kur išnešti, ir po kelių kurio laiko tie žmonės atnešė į kambarį ir kol kas jo kėdėje pastatė ilgą ilgą dėžę su dangčiu, ant kurio buvo kažin kokiis juodais lyg veidas nuteptas. Būvo matyti tiksliai juodos akys ir juoda nosis, taip pat buvo žymūs keli juodi dantys. Kam visa tai buvo padaryta ir ką tas turėjo reikšti, Jurgiukas nežinojo, bet tiksliai nuo to jo galvelėje kilo mintis, kad tie žmonės nėra geri, nes kažin ką nori prasimanyti nebūtą ir nori išvogti jo mamą. Jurgiuko manymu, kad ir nebevyra—kodėl negalėtų jo mama taip pasilikusi kambarį gulėti, kam ją kažin kur reikia išnešti, nuo vargšo liūdnio Jurgiuko atimti. Juk vistiek, galų gale, greičiausiai nieko tokio nėra buvę, ką ji prieš savo visišką užmigimą jam yra pasakojusi. Ji tėra jo vienintelė mama, jis vieną ją nežino ir kitos jam kad ir gaila, bet... bet... jam jos nereikia, tegu tiksliai neišneša šitos...

Taip mazo Jurgiuko mintyse tikrosios brangenybės pavidaui atstojosi ta jo geroji, švelnioji mamytė, kuri gulė ir daugiau nebejudė, o ana, apie kurią ji pasakojo, pasiliko kažin kur toli, lyg ir pasakų šalyje.

Prie mamos guolio degė žvakės ir jų liepsnų taip judėjo, kad iš susidarantių ant gulinės mamos veido šešėlių atrodė, jog mama šypsosi.

Ir, kai atėjė žmonės, kurie pirmiau buvo ilgąją dėžę į kambarį atnešę, norėjo prisiartinti prie gulinės mamos, Jurgiukas visu balsu, puldamas į ją, suklykė:

— Neleisiu, neleisiu, čia yra mano mama!

Ir bučiavo pasiekęs mamos šaltą ranką. Mama iš tikrųjų, rodės, jam nusišypsojo...

— Tu pasilik, pasilik čia, mamytė!—tyliai pratarė Jurgiukas.—Jeigu tu norėsi ilgai ramiai čia gulėti, aš tau netrukdysiu... Miegok, mamytė!

Žmonės Jurgiukui ilgai būti prie mamos neleido. Jį veržiantį nutempė į šalį. Nerodė net, ką su jo mama jie daro.

Tiksliai, kai jau žmonės su dėže ant pečių norėjo išeiti pro duris, Jurgiukas staiga ištrūko iš jų laikinųjų rankų ir, pribėgęs prie dėžės nesantį žmonių, ėmė maišytis jiems po kojų ir šaukti:

— Čia mano mama, čia mano mama, atiduokit mano mamą!

Vyrui turėjo kiek sustoti, kad nesumindžiotų mazo Jurgiuko. Ar jie buvo rūstūs, ar šiaip Jurgiuko nekenė, bet jie visiškai nieko jam nesakė. Tiksliai viena moterėlė, kai jau karstas buvo išneštas į gatvę, tarė į kitą moterėlę, rodydama akimis į Jurgiuką:

— Vargšas, jis jos gailisi, kaip savo tikros mamos, nors tai ne jo mama...

Jurgiukas nugirdo. Jam dar labiau pasidarė liūdna, ir jis dar labiau ėmė verkdamas šaukti:

— Oi, nesakykit... čia mano mama, čia mano mama, aš kitos mamos neturėjau, aš pasilikau be mamos...

Kai kapinėse buvo į duobę įleistas ir užkastas karstas, kuriame buvo paguldėta Jurgiuko angintoja, tai kelios moterėlės, grįždamos nuo kapinių, kalbėjosi savo tarpe:

— Gera buvo žmona, aužinau jai atilsį...

— Ir kaip gražiai augino tą išnytąjį Jurgiuką!—priešėjo kita iš jų tarpo.

Trečia taip pat kalbėjo, užjausdama Jurgiuką, jį sakė:

— Ir kaip jis, vargšas, jos randa kaip savo mamos... Gaila ir žūrėti iš šalies į ašaromis plūstantį vaiką... Juk, tiksliai supraskite, koks tai vaiku didelis širdies skausmas!

Atsilėpė vėl viena iš moterėlių:

— Na, juk visi suprantame: vaikas kitos savo mamos visiškai nebuvo matęs. Ji, jeigu būtų ir brangi jam, tai kai jis užgęs, bus didelis, o dabar jis, vargšas vaikas, težino tiksliai vieną mamą: tą, kuri jį augino, mylėjo ir glamonėjo. Tą, kuri jo mama iš tikrųjų jam tuo laiku buvo... Labai gaila vaiko...

O Jurgiukas namie, tuo tarpu pasilikęs prie kažin kokių svetimos moteries, vis dar nenusiramindamas pasikuklėdamas verkė ir šaukė:

— Kam jie išnešė mano mamą, kam jie išnešė mano mamą! Leiskite mane pas mano mamą!

Bet prie jo esanti moteris neleido Jurgiukui niekur eiti, ir jam labai širdį skaudėjo.

Kaunas, 1928. II. 29.

Kas Girdėti Lietuvių kolonijose

LOWELL, MASS.

Lietuviai katalikai Sv. Katedros praleido linksmai ir pavyzdinčiai. Gausiai susirinkę į bažnyčią pagarbino gimusių kūdikėlių.

Bažnyčia buvo išpuošta gėlėmis. Prie papuošimo bažnyčios pasidarbavo Apaštalinio draugijos nariai.

Sv. Kalėdų dienos vakare Marijos Vaikelių draugijė turėjo eglaitę. Prie padabintos eglaitės vaikeliai vaidino "Jonukas ir Marytė." Žmonių buvo neperdaugiausia. Buvo duodamos dovanos saldainių.

Sausio 6 d. Sv. Vardo draugijos nariai "in corpore" dalyvavo Sv. Vardo pagarbiniui N. P. P. Svč. bažnyčioje. Lietuvių buvo apie du šimtai. Vadovavo kun. P. Juras. Suėję su kitataučiais visi bendrai ėjo gatvėmis.

Sausio 12 d. įvyko L. Vycių 115 k. šokiai. Jaukiau buvo iš visos apylinkės. Bėvėk visas jautinimas susidėjo iš Amerikoje augusių. L. Vycių knuoa čia labai gerai gyvuoja ir yra viltis, kad ji augs ir stiprės. Leonardo Simučio žodžiai pildosi.

Girdėjau, kad pelno liko visą šimtine. Pelnas paskirtas centrai išlaikymui naujos maitinimos. Šokių gaudiniais buvo J. Narinkaitė ir Verscekaitė.

Lai gyvuoja mūsų vyčiai!

Sausio 13 d. kleb. kun. P. Juras išdavė metinę apyskaitą. 1928 metais įėjusių parapijos žodį buvo daugiau už užpėrėjų metų \$4040. Visos išlaidos apmokėtos.

Mūsų žmonės džiaugiasi klebono darbštumu ir sumanymu.

Dabar girdėti, kad klebonas sulaukęs pavasario statys ant prie bažnyčios loto naują namą—klinbrūnį. Linkime mūsų klebonui geriausio pasisekimo.

Susirgo J. Karsokas, L. D. S. narys. Linkime greito pasveikimo.

Jurgis Baumilas, LDS, narys laiko krautuvę prie Lawrence gatvės. Krautuvė švariai užlaikoma. Jis yra vienas iš seniausių lietuvių biznierių. LDS, nariai ir visi lietuviai turėtų jį pamatyti.

P-nia Baumilienė per ilgus metus buvo Apaštalinio draugijos pirmininkė ir visuomet darbuojasi draugijose ir knuose. Ji norėtų suorganizuoti M. S. knuą.

VL. Paulauskas, LDS, Centro pirmininkas, yra išdirbėjas saldažių gėrimėlių. Jis labai

"MARGUTIS" BUS DU DOLERIAI

Pabrangus linksnumas ir dainų su gėdomis laikraštis "MARGUTIS" išašykite tuojau ir siųskite VIENA DOLERį, gausite per visus metus "MARGUTIS". Kas mėnesis leidžia muzikos ir juokų laikraštį art. A. Vangutis, adresas: "Margutis", 3210 So. Halsted St., Chicago, Ill. "Margutis" naujoji vietoj, šieina su "overkurtu". Už 10 centų stempą galite gauti vieng "Margutis" dėl susipažinimo. Reikalinge tuojau. "Margutis" nuo 15 dienos sausio bus DU DOLERIAI. Visokios žinios iš Lietuvos, Skaitykite "Margutis", tai visada busie linksmai. Vra valkame piano "pyselį" labai laisvai ir bražiū. Tik už \$1.00 dolerį mes mes "MARGUTIS".

pavyzdinčiai veda biznį ir vertas visų lietuvių paramos. Daug darbuojasi draugijose, o ypač LDS, knuopoj.

Lietuviai, renkime savo biznierių!

Koresp.

PHILADELPHIA, PA.

Muzikališkas vakaras

LDS, 13 kp. rengia darbininkams muzikališką vakarą, sausio 27 d., 7:30 val. vakare, Sv. Kazimiero parapijos sveitinėje, 331 Earp St.

Į šį vakarą galės ateiti visi, nes darbininkai padarė ir darbininkišką įžangą tik 15 centų. Atėję, praleisite vakarą naudingai, nes programą išpildys mūsų įžymūs dainininkai-dainininkės, choristai ir vargonininkai, smuikininkai ir pianistai.

Be to, Pranas Biržis, Lietuvos armijos kapitonas, kalbės apie Lietuvą ir lietuvių darbininkų būklę.

Visi ir visur, plačiai kalba apie darbininkų reikalus ir jų būvio gerinimą. Bet jo niekas nepagerins jeigu mes patys darbininkai per savo organizacijas nesirūpinsime ir nesidarbuosime.

Yra daug įvairių darbininkų organizacijų ir unių, bet ne visi darbininkai prie jų priklauso. Mes lietuviai turime Lietuvos Darbininkų Sąjungą, bet dar daug yra darbininkų, kurie prie jos neprišidėjo.

LDS, 13 kp. duoda progą pasinaudoti už 15 centų.

Brolau, darbininke! Ateik pasiklausti gražių dainų, muzikos ir kapitono Biržio kalbos. Jis pasirodys Lietuvos armijos kapitono uniformoje. Yra žmonių, kurie jo kalbą jau girdėjo ir buvo patenkinti, bet dar daugiau yra, kurie negirdėjo. Dabar bus proga pasiklausti jo kalbos darbininkams visiems, girdėjusiems ir negirdėjusiems.

Šiame vakare programos dalyviai duos šiečiai maisto tiek, kad nė už dolerį nenupirktumėte.

Patartina Chesterio ir kitų kolonijų lietuviams atvykti į šį vakarą.

Vietiniai turėtų ateiti gausiai. Atėję, nesigailėsite.

Kvieslys

OAK FOREST, ILL.

Jau ne kartą buvo minėta laikraščiuose apie šioj prieglaudoj esančius lietuvius invalidus ligonius ir senelius ir jų blogą padėją. Iš skaitytojų nekurie atkreipė atydą, įnešdami klubių susirinkimuose parenti vargšus ir nepamiršo savųjų aplankyti ir suselpti.

Aplankė ir sušelpė sekančių klubių komitetai: Lietuvių Rytinio Katalikų Labdarybės Sąjungos Centro pirmininkas M. Šlikas ir sekretorius V. Balanda, kurie atvykę čia išdalinę paskirtą didelę sumą pinigų. Kiekvienas gavo po 50c. Amžini ligoniniai gavo ir po daugiau. Už gausių pašalpų nuosirdžiai ačiū.

Taip pat aplankė Joniškėčių labdarybės ir kultūros klubo komitetas: J. Mačėnas, J. Vaičiūlis ir p-lė A. Aušintė. Jie atvežė nemažai pinigų paskirtų dėl biednų ligonių, ką ir išdalinę.

Tai pačią aplankė ir sušelpė p. p. Zigmantas Dambrauskas \$5.25 ir Jurgis Dambrauskas \$5.00. Viso \$10.25. Aukos patiktos pas J. Lapinską ir jis jas išdalino vyrams ir moterims po 50c.; kiti gavo po 75c. ir nekurie po \$1.00 ir po daugiau.

Mes visi gavę pašalpą visų minėtų klubių ir aukotojų taurame nuosirdų ačiū. Turime viltį kad ir ateityje nepamirš mus vargdienius suselpti ir aplankyti tankiau.

Lai gyvuoja labdarybės sąjungos ir klubai.

Juozas Lapinskas

Reikale kreipkitės šiuo adresu: Joseph Lapinskas, Institution Ward 39, Oak Forest, Ill.

WORCESTER, MASS.

Klaidos atitaisymas

"Darbininko" 3-čiame numerio š. m. draugijų aprašyme įvyko klaida. Pažymėta: "1925 metuose kun. J. J. Jakaitis išvažiuoja į Lietuvą gruodžio mėnesyje." Turėjo būti: gegužės mėnesyje 1925 m.

Ex-Zvalgas

Laikas teikia mums daug gražaus, bet antrojo šuberto mums neduos.—Robert Schuman.

JEIGU NENORI, KAD TAMSTOS VAIKAI PAMIRSTŲ GIMTAJĄ LIETUVIŲ KALBĄ, TAI IŠRAŠYDINK JIEMS

GRAŽIAUSI VAIKŲ LAIKRAŠTĖ

"SAULUTĖ"

Daugybė paveikslų! Pasakos, apsakymėliai, eilėraščiai, juokai. Piesos vaikų teatrui. Žinutės iš gimtojo krašto ir plataus pasaulio. Įvairumėliai. Uždaviniai ir pramogėlės. Patarlės, priežodžiai, mįslės. Darbeliai iš popieriaus, molio ir kitoki. Laikraščio kaina: metams 2 dol., pusei metų — 1 dol. Eina 2 kartus per mėnesį. Paveikslus piešia K. ŠIMONIS ir kiti dailininkai. Leidžia "PASAKOS" B-vė. Redaktorius A. Giedraitis.

Vienas Nr. susipažinti siunčiamas veltui.

Adresas: "Saulutė" Administracija Jurbarko

IVAIRENYBES

SENŲ SENIENŲ IŠKA-
SENOS

Ne vien technikos išradimai bei patobulinimai įvairių gyvenimą lengvinančių reikmenų žmonių galvas kvaršina. Praeities pažinimas, ypač žilos senovės, nemažiau svarbus dalykas ir nebetuščiai mūmuse kelia susidomėjimą rasta kuria nors sena liekana. Juo ji senesnė, juo įdomesnė. Del to, kad kokis nors varinis ar kitokis daiktelis žinovui pasako daugiau ir vaizdingiau apie praeities žmonių gyvenimą, kaip koks nors senas raštas. Labai sunkus yra praeities tyrimas senienų iškasenomis, bet atsidėjusių ir pasižventusių mokslininkų-archeologų dėka, senovė prakyla mums tikrų balsu. Daug kur šiemet įvairios mokslo įstaigos ekspedicijos darė kasinėjimus. Apie keletą jų savo laiku rašėme, o apie porą vėlesnių įdomių senienų kasinėjimų dabar tenka prabilti.

Senovės pasaulio vidurys

Italų archeologų komisija, dakt. Luidži Ugo lin vadovaujama, ilgą laiką kasinėjo Albanijos tyruose, iškodama seniose graikų ir romėnų padavimuose minimame miesto Butrinto. Šis miestas buvęs galingos Kanonų valstybės sostinė. Po ilgų tyrinėjimų pavyko iš tikrųjų to miesto vietą surasti. Kasinėjant rasta daug įvairių gerai išsilai-

kiusių žemė dalykų, kurie liudija, kad prieš daug amžių metų Albanijos gyventa labai aukštos kultūros žmonių. Rasta įvairių varinių dalykų, gražiai išgrąžintom kriaušom peilių, auksinių tualetams reikmenų ir karsuose plono stiklo įvairių kiaušelių. Visos rastosios senienos siekia 5-6 šimtų metų senumo dar prieš Kristaus gimimą.

Iš rastų trobesių pažymėtina charakteringa statybos atžvilgiu labai didelė bizantiško stiliaus bazilika. Iš statybos pobūdžio ir pagražinimų sprendžiant, ji turėtų būti statyta ne vėliau, kaip prieš 400 metų Kristui negimus, bet iš stiliaus — turėtų būti kokių 1000 metų vėliau, t. y. kada atsirado bizantiškas statybos stilius. Tačiau tuo metu ji negalėjo būti pastatyta, nes tuo laiku Butrinto miesto jau nebuvo, priešingai, jis būtų buvęs žinomas. Iš to

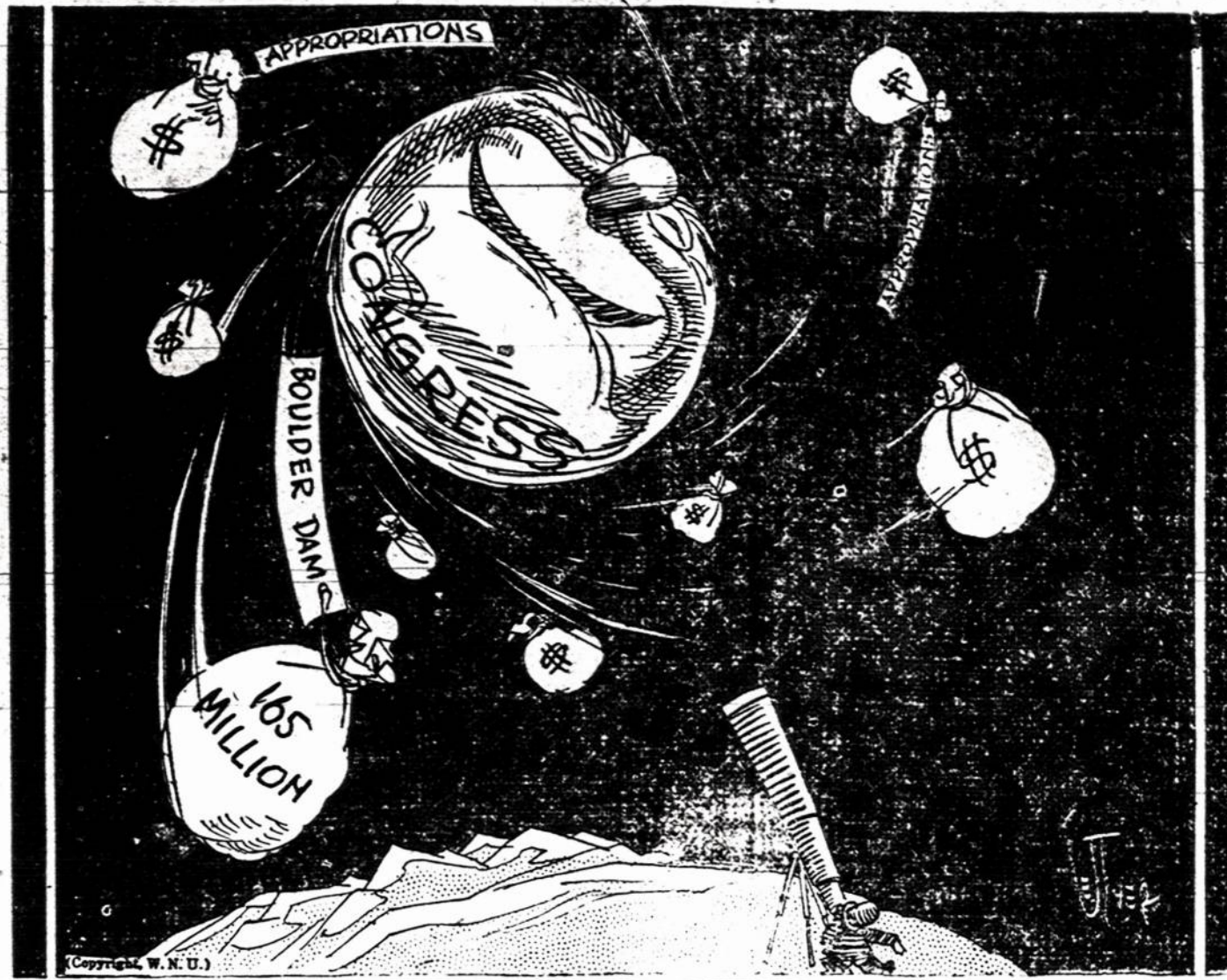
aiškėja, kad bizantiškas statybos stilius yra daug ankščiau atsiradęs negu ligi šiol manoma.

"Trimitas"

AR ŽINAI, kad

— Saulė yra 150 milijonų kilometrų tolimo nuo žemės. Šviesos spindulys, eidamas 300,000 kilom. greičiu per sekundę, ši atstuma pereina per 8½ minutes.

— Astronomai žvaigždžių atstumams matuoti dažnai vartoja šviesmečius kaip vieneta. Šviesmetis sudarytas tokiu būdu: per sekundę šviesos spindulys prabėga 300,000 kilom. atstumą, tai šviesmetis bus tas atstumas, kurį spindulys prabėga per istisus metus. Kokio jis didumo galim išsiaiškinti, bet kad nereiktų kelis kartus gaisri laiko tam pačiam darbui, šviesmečio ilgumas yra išsiaiškintas. Jis siekia 9,436 milijardus kilometrų. Pamėginus tokį mastą dangaus berybė nekažin kaip jis didelis yra. Sakysim, nuo žemės ligi Sirijaus žvaigždės yra 8 šviesmečiai. Jei Sirijus staiga užgestų tai tik po 8 metų apie tai

patirtume. Yra daug žvaigždžių, kurios yra 100 šviesmečių tolimo nuo žemės.

— Iš gero kariško šautuvo išsauta kulka pirmą sekundę lekia 1 kilom. greičiu, paskiau kulka greitumas mažėja. Jei kulka visą laiką vienodu greičiu lėktų, tai aplink žemę ji galėtų aplėkti tik per 11 valandų, o mėnulį pasiektų tik per 4 dienas ir 4 valandas.

— Žemės kamuolys yra tokio didumo, jei per vidurį klaurai iškastum šulinį, tai jis būtų 64,000 kilom. gilumo. Mestas į šitą šulinį daiktas galėtų jo kitą galą pasiekti tik per 42 min. ir 12 sekundžių. Didžiausias svorsio kritimo greitis būtų ties žemės viduriu.

— Rūkomas popieris dirbamas iš senų, sudėvėtų kanapių virvių. Didėjant rūkomių skaičiui trūksta ne tik virvių popieriui, bet ir kanapių pluošto. Vietoj jo pradėta vartoti banano kamienas.

"Trimitas"

L. D. S. CENTRO VALDYBA

Kun. K. Urbonavičius, Dv. Vadas, 50 W. Sixth St., South Boston, Mass.

VI. Paulauskas, Pirmininkas, 19 Davidson St., Lowell, Mass.

P. Zdanukas, Vice-Pirmininkas, 1297 W. 15th Ave., Gary, Ind.

A. F. Kneizys, Sekretorius, 366 W. Broadway, South Boston, Mass.

A. Vaisiūskas, Išdinininkas, 371 Portland St., Cambridge, Mass.

Kontrolės Komisija
J. Smilgis, J. Glavickas ir R. Ainorius.

Literatinė Komisija
Kun. V. K. Taškūnas, Kun. K. Urbonavičius, K. J. Krušinskas, Kun. J. Švagždis, J. M. Vėgaitis.

Atstovai: A. L. R. K. Federacijos Taryba
A. O. Avizins.

P. J. AKUNEVIČIUS

Lietuvis Graborius
258 Broadway, So. Boston
Telephone So. Boston 4486

Mirus šeimynos nariui, likusiam našlaičiui arba giminėms pinigų reikalingi. Taupykite juos. Aš laidojau aprūpinu gerai ir nebrangiai.

MUZIKA PRIEŠ 25,000
METŲ

Smuku net įsivaizduoti

koks tai ilgas laikotarpis ir kiek giliai jis siekia žilą senovę. Ar būta kokios nors antomet kultūros, mokslo, neturi duomenų. Bendrai, juo giliai į senovę, tuo žmonių kultūringumas žemesnis. Tačiau negalima griežtai neiti, kad antomet žmogus buvo per daug nekultūringas. Kiek įstengdamas jis kultūringosi ir savo darbo įrodymus yra ir mums pasiūlę. Tik reikia surasti. Geriausias senienų sandėlys yra žemė. Iš šio

sandėlio neseniai serbas dr. Brodar Jugoslavijoje, Celje miesto apylinkėse išsėmė mėsos žandikaulį, kuris archeologų nuomone yra 25,000 metų senumo. Žandikaulis išgręžtos keturios skylutės, o kaulas pagražinimo tikslais išbraižytas. Ilgai negalima buvo susiekti radinio praktiškai reikšmės, bet vis galų gale pavyko. Pasirodė, būta tai grojamojo instrumento. Labai pučiant į skylutes, jos švilpia. Aišku, kad Valensija antomet šituo žandikauliu negalima buvo sugroti, bet pašvilpauti, kiek tik nori.

"Trimitas"

Juokeliai

NEPATAIKĖ

Šeimininkai maloniai sutiko savo seną pažįstamą, atvykusį iš kaimo ir pavaišino arbata, į kurią įdėjo citrinos. Svečias citriną išgriebė iš stiklo ir suvalgė. Šeimininkai pastebėjo, kad svečias raukšlė, tarė:

— Prašom valgyti ir gerti be jokių ceremonijų.

— Tegu jas bala, tas ceremonijas, jos labai karčios ir su jomis negalima arbata gerti, — atsakė svečias. Mat vargšas manė, kad citrinos ceremonijoms vadinama.

INVALIDAS

Vienas pulkininkas mūšyje neteko vienos rankos ir kokių, bet nesiskundė. Jis buvo išgydytas ir pasidarbijo iš medžio koją ir ranką.

Naujas tarnas apie savo poną dar nieko nežinojo. Vieną vakarą ponas pasiūkė jį tarė:

— Prašau nuimti mano ranką. — Tarnas nuėmė.

— Prašau nuimti mano koją. — Tarnas nuėmė ir suvirpėjo iš baimės. Tai matydamas pulkininkas sušuko juokų dėjai:

— O dabar nuimk mano galvą. Tarnas persigando ir manydamas poną esant piktu dvasią spruko pro langą ir daugiau nebegrižo.

K. J. KALINAUSKAS

Advokatas

Bostono ofisas:
320-321 Exchange Bldg.,
53 State Street, Boston.
Telephone Hubbard 9396

Vakaraš ir Subatomis po pietų

South Boston ofisas:
469-A Broadway,
South Boston
Tel. So. Boston 0225-M.

Gyvenimo vieta:
33 Rosemont Street
Dorchester.
Telephone: Talbot 2878

REIKALINGAS GENERALIS
AGENTAS.

rinkti prenumeratas, skelbimus ir spaudos darbus "Darbininkui". Salygos geros: alga ir komisas. Atsiųskite tuojau pažymėdami savo tinkamumą prie tokio darbo.

"DARBININKAS"
366 Broadway, So. Boston, Mass.

E. V. WARABOW

(Wublianskas)
LIETUVIS GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS
1043 Washington Street
Norwood, Mass.
Tel. Norwood 1508
MONTELLO OFFICE
104 Ames Street
Telephone Brockton 1044-J

LDS. Kuopų Susirinkimai

NEW HAVEN, CONN.

L. D. S. 28 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, sausio 27, 1 val. po pietų, bažnytinėje svetainėje, 339 Green St. Kviečiame narius(es) ateiti. Gera proga užsimokėti duokles.

Valdyba

C. BROOKLYN, N. Y.

Sausio 27 d., tuoj po sumos įvyks LDS. 10 kuopos mėnesinis susirinkimas. Kviečiame gausiai suėti, nes turime keletą svarbių sumanymų. Atsiveskite ir savo draugus(es) prirašyti.

Valdyba

HUDSON, MASS.

LDS. 56-tos kuopos susirinkimas įvyks penktadienį, sausio 25 d., Kazimiero Staniūno namuose, po num. 12 Water St. Mieli draugai, ir draugės, malonėkite visi ateiti į šį susirinkimą, nes turime svarbių reikalų kuopos naudai. Taipgi malonėkite atėję užsimokėti, kurių yra užsilikę mėnesinės duoklės. Be to, pageidaujama, kad nariai ateidami atsivestų ir savo draugus prirašyti prie mūsų organizacijos.

Valdyba

WATERBURY, CONN.

Sausio 27 d., 1 val. po pietų įvyks LDS. 5 kuopos susirinkimas senos mokyklos kambaryje, Congress Ave. Ateikite visi. Valdyba

DIDŽIAUSIA DOVANA

Neužmirškite užsakyti savo mylimam sūniui, dukteriai ar mažam broliukui geriausią vaikų laikraštį "Zvaigždutė". Tuo padarysi te didžiausią jam džiaugsmą. "Zvaigždutė" yra viena iš jodo miasu vaikų laikraščių, kuri ne švietimo Ministerija pranešė, o ja visoms mokykloms. Joje rasite daug pasakėlių, įvairių pasakymėlių ir pačių vaikų kūrinių. "Zvaigždutė" išeina kas mėnuo ir metams tewaštuoja tik 3 lit. Lietuvoje, užsienyje 6 lita. Adresas: Lietuva, Kaunas, Liaudies Namai, "Zvaigždutės" Administracija.

Ką tik išėjo iš spaudos!

Artisto
STASIO PILKOS
Nauja Knyga

"JAUNA KURYBA"

su paveikslais

Dang rimtų ir juokingų pasakymų, dainelių, deklamacijų.

Verta kiekvienam turėti namuose tą gražią knygutę. Kaina tik 25c.

Už persiuntimą prisiųskite 3c. pašto ženklelį.

"DARBININKAS"

336 B'way, So. Boston, Mas

Tel. So. Boston 0823

NAUJOJE VIETOJE
LIETUVIS DANTISTAS

DR. M. V. CASPER
(EASPARAVICIUS)

511 Broadway, So. Boston

Ofiso valandos:
nuo 9 iki 12 ryte ir nuo 1:30 iki 5
ir nuo 6 iki 8 val. vakare. Ofisai
uždarytas subotas vakara ir ne
deidienais, taip pat seredomis nuo
12-tos dienos užtarytas

Taipgi nuimu ir X-Ray

LIETUVIS DENTISTAS

DR. ST. A. GALVARISK
(GALINAUSKAS)

414 Broadway, So. Boston

Telephone So. Boston 2300
Ofisai atidaryti nuo 10 iki 12 ryte
nuo 1:45 iki 5:20 po pietų ir nuo
iki 9 vakare. Šventų dienų pagal su
sitara.

Tel. Brockton 5112

DANTISTAS

DR. A. J. GORMAN
(GUMAUSKAS)

705 Main St., Montello, Mass

(Kampas Broad Street)

Ofiso valandos:

Ryte nuo 10 iki 12 val

Dieną nuo 2 iki 5 val

Vakare nuo 6 iki 8 val

Sekmadieniais pagal sutarties

Tel. So. Boston 0506-W.

Lietuvys Dantistas

A. L. KAPOČIUS
("Keleivio" name)

251 Broadway, South Boston

(Ofisai atidaryti)

Ofiso valandos nuo 9 iki 12

nuo 1:30-6 ir nuo 6:30-1

vakare. Seredomis nuo 9-1

val. dieną. Subatomis nuo

iki 6 vak. Nedėliomis nuo

iki 12 (pagal sutartį).

Tel. So. Boston 0506-W.

LAIDOJIMAI

kurios pavė mano priėjimui, vison buna patenkri ir antapina rokal pinigų. (Mano kalna stiepus ir vi- vieda.)

IONAS PETRUSHEVICIUS

LIETUVIS GRABORIUS

162 Broadway, So. Boston, Ma

Residence: 313 W. Third St.

Telefonas: South Boston 0804

LIETUVOS
ŽENKLAI

Geras tėvyninis privalo turėti Lietuvos miestų ženklus. Yra indomų su jais susipažinti. Juos galima vartoti kaip atvirutes. Ženklaai yra tam tikram sąsiuvinyje. Iš viso yra 40 ženklų.

Kaina 40 centų

"DARBININKAS"
366 W. Broadway
S. Boston, Mass.

A. J. KUPSTIS

Real Estate Insurance ir Mortgičių
Seniausią Agentura So. Bostone

332 WEST BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.

Tel. South Boston 1062-1373

OFISO VALANDOS NUO 9 RYTO IKI 9 VAKARO

DU GERIAUSI PIRKINIAI,

kokių lig šiol niekur nėra buvę.

SO. BOSTONE

12 Seimynų medinis namas visai netoli nuo naujai išvesto bulvaru. Rendi amėša \$2700 į metus. Prekė \$22,000. Įmokėti nemažiau kaip \$2,000, likusius išmokėsite randomis. Dabar buna viskas naujai pertaisoma. Jei norite gyventi laimingai, jei norite išauginti seimyną pavyzdinį, jei norite, kad senatvė nereikėtų elgėtauti, ir jei norite būti nepriklausomas savo gyvenimu, tai: Duojau pasinaudokit šia proga. Tinkama vieta krantuvė.

DAV VIENTA NEGRIDEŲ PROGA!

SOUTH BOSTONE

2 Seimynų namas ir krantuvė. Kampinė vieta. Rends \$820 į metus. Kaina \$4,500, įmokėti nemažiau kaip \$1,000. Likusius išmokėsite namo rendos. Žmogus gali daryti gerą pragyvenimą. Gera vieta gyvenimui daryti, nereikia eiti pas kitą ieškoti darbo. Naujai istaisyta iš lauko ir iš vidaus. Kreipkitės tuojau pas: A. J. KUPSTIS, 332 W. Broadway, So. Boston, Mass. Tels. S. B. 1062-1373.

Parupinam mortizolius namams ir ukiams. Kas turi pinigų dėl mortizolius, kreipkitės pas mus. Įsilyginam viską, reikalanjant duodam ir ant išmokėsio—tik Mass. valstijoje.

Mes visuomet turim gerą pinigų, namų, ukių ir krantuvų,—meldžiam kreipkitės pas mus ir persitiktinti.

Fardnodam anglis ir malkas, pristatom į namus ne toliau kaip 12 mylių nuo Bostono.

PARDUODAM LAIVAKORTES IR SIUNČIAM PINIGUS I VISAS

SALIS.